

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . K 25.-
za pol leta 13.-
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo ocelotno . 29.-
za ostalo inozemstvo . 35.-

== V upravnistvu: ==
za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-80
za en mesec 1-90
za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenomši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

V češko-slovanski katoliški shod.

V Hradci Kralove, 29. avg.
»Bil národ silný — silny virou v Boha.«
Vladimir Hornof.
Na zgodovinskih tleh zboruje V. češko-slovanski katoliški shod. Češki katoličan se je zbral letos petič na svojem katoliškem shodu. Zborujejo naši katoliški brati v prijaznem, častitljivem Kraljevem Gradcu. Zgodovinska tla so, na katerih zborujemo. Saj si Ti, Kraljev Gradec, prestolca »kralovne Eliške«, vdove dveh čeških kraljev: Václava II. in Rudolfa. Kraljev Gradec je pa tudi zgodovinsko znan po kruti bitki l. 1866. Saj je ta bitka povzročila veliko zla ne le, da je ponižala našo državo, sledila ji je razdvojitve naše države, izročili so po njej nas Slovane nemški in mažarski nadoblasti, izročili nas svobodomiselnem, ker katoličani nismo bili ob pričetku ustavnega življenja pripravljeni za obrambo svetih nam verskih svetinj.
Zdaj se dani. Katoličani tvorimo v državi živeli, ki ga nihče več ne more prezirati, moč, katere se svobodomiselni krogi zdaj že boje, zato tulijo jeze ob vsakem pojavu katoliške misli, vselej, kadar se zbira katoliško ljudstvo, da dá slovesno duška svojim katoliškim čutilom.
Slovani smo že tudi preboleli zadane nam udarce. Tvorimo danes politično moč, ki se jo boje tisočletni slovanski pomenčevalci.
Češko-slovanski katoliški shod je uprav velikansk. V soboto že je bilo natlačenopolno »Hlicperovč divadle«, kjer se je vršilo I. slavnostno zborovanje. Krasen koral: »Václave Svaty, kniže češké země, pros za nas Boga«, ki me je ganil do dna duše že, ko so ga peli ljudi nam moravski češki gostje na zadnjem slovenskem katoliškem shodu.
Ko so odpeli koral, so izvolili predsedstvo. Predsednik je državni poslanec dr. Hruban.
Govoril je nato biskup dr. Jožef Doubrava, na kar je krasno, navduševalno govoril dr. Frančišek Šulc z Hradce Králové o temi: Čemu so nam katoliški shodi? S papeško, cesarsko in narodno himno je bilo zaključen I. slavnostno zborovanje. Sledil je nato v Adalbertinu zabavni večer.
Danes, v nedeljo, so dohajale nove, nebrojne množice v mesto. Svobodomiselno časopisje grozno hujška proti katoliškemu shodu. Prirede danes popoldne protestni shod, na katerem se bo drl Drtina. Prelepi so v pozdrav kraljevogrškim katoliškim gostom hišne vogale z raznimi pamfletskimi letaki. Vse se smeja, ko jih čita. Mir in red se do zdaj nista

kršila. Po mestu kroži orožništvo. Skrbjeno je za red.
Češki katoliški listi so izšli v slavnostni obliki. Objavljajo navdušene pesmi. Današnje dopoldne je bilo velikansko. Iz Albertina se je pomikal veličasten izprevod h katedrali. Takole do 20.000 oseb se ga je udeležilo; zastav 44. Splošno pozornost so vzbujale udeležence »sjezdove« iz Ronova v narodnih nošah. Godba, petje. Čehi so v izprevodu peli svoje krasne, v srce segajoče staročestiljeve nabožne pesmi. Svobodomiselnici so grozno poparjeni. Tako bridko je vzdihnil neki rdeči petelin, ki je stal poleg mene, ko si je ogledoval izprevod! Popoldne dožive svobodomiselnici blamažo. Nasproti taki velikanski manifestaciji smemo katoličani od bodočnosti pričakovati med Čehi najlepših uspehov. Pogrešal sem pa v izprevodu nekaj: naše uniformirane telovadce, vrel naše Orle. Uniformiranih še nimajo. A kar še ni, še bo.
Sledi služba božja. V stolnici propoveduje bog, prof. dr. Jan Jindra, na prostem o. Josip Stryhal T. J. Pontifikalno mašo ima v stolnici praški kardinal Skrbensky, tudi na Glavnem trgu je obenem sveta maša.
Tako po sv. maši prično že ob 11 zborovati odseki.
O udeležbi mi je še omeniti, da so vsi posebni vlaki vsled preobilice ljudstva došli prepozno in silno veliko ljudstva je zaostalo. Sprevod društev je bil nad eno uro dolg!
Kar se tiče odsekov, je bil najlepši referat nadučitelja Spacka o socialni vzgoji mladine. Predavatelj je žel obilno pohvalo. Gospa Jakubec je referirala o vprašanju delavk. Pri slavnostnem zborovanju je govoril poslanec Šramek o »Socialnem delovanju katoličanov«. Zanimivo je, da je povedal, da je katoliško organiziranih čeških delavcev 30.000, torej lepo število za mlado krščanskosocialno češko organizacijo. Nato je govoril dr. Krek ter pomenil od enciklike delavskega papeža slikal razvoj socialnega vprašanja in odpiral nove perspektive, kakor zna le on. Kmečki mladenič Drožal je prinesel pozdrave 13.000 moravskih mladeničev.
Strahovita svobodomiselna blamaža.
Protishod socialistov in svobodomiselncev je trajal le 20 minut! Govoril je apostat Kunte in zabavjal, da mu je pena iz ust silila. Obhoda svobodomiselncev se je udeležilo približno 3000 oseb, sedemkrat manj kot na sprevodu katoličanov. Torej fiasko, da si ni boljšega želeli mogče.

Naša znanost.

Včeraj, 30. t. m., se je vršil v Ljubljani občni zbor »Leonove družbe«. Vršil se je takorekoč v znamenju akademične mladine, kajti že pred občnim zborom se je priredilo skupno zborovanje znanstvenih odsekov »Danice« in »Zarje« z Leonovo družbo, na obnem zboru samem pa je bila pretežna večina akademikov. Pogrešali smo pa več članov družbe, o katerih bi bilo soditi, da se za znanstveno delo veliko zanimajo — občni zbori »Leonove družbe« naj bi ne bili gola formalnost, ampak debata naj bi odprla novih perspektiv, poiskala novih virov in razun zanimanja za znanstveno delo, ki naj bi se zaneslo v vse sloje, tudi naša pot, kako družbo gmotno okrepiti. Zato pa mora vsakega prijatelja »Leonove družbe« veseliti, da se je naš akademični naraščaj s toliko vnmom družbe oprijel, kar je porok, da se bo znanstveno stremenje in delovanje med nami vednobolj organiziralo, po izpolnitvi metod poglobljevalo in v našem kulturnem razvoju postalo vednobolj odločujoč faktor.

Temeljne misli, — cilje za bodočnost in objektivno sliko o tem, kar se je kljub našim malenkostnim razmeram že doseglo sta tako precizno podala predsednik »Leonove družbe« dr. Gruden in tajnik F. Grivec.
Dr. Gruden.
Otvori zborovanje, pozdravi navzoče, zlasti dr. Mantuanija in profesorja Kosa ter obilo dijaštvo. Slavi v krasnih besedah poklic akademika, ki je stremenje po resnici. Da dijaštvo to svojo nalogo umeva, pričata znanstvena odseka akademiških društev, ki sta že marsikaj dobrega ustvarila.
Marsikdo bo rekel, da »Leonova družba« svoje naloge docela ne izpolnjuje. Toda, kdor jo pozna in zasleduje njeno delovanje, koliko je storila in zato bo tudi današnji občni zbor apologija njenegega propevanja in teženja. Ozirati se moramo na naše malenkostne razmere. Pred par desetletji je bilo iz krogov slovenskega razumnštva čuti, da Slovenci znanstvenega slovstva sploh ne znamemo. Poizkusi osnovati znanstveni list, so se ponesrečili. »Kres« je moral vled nedovzetnosti slovenskega razumnštva pomehati. Bil je zato drzen korak, ko je dr. Mahnič začel izdajati »Rimskega katolika«, še drznejši pa, ko se je leta 1896. osnovala »Leonova družba«. Reklo se je, da manjka predpogojev. Če kdo prouči pravila »Leonove družbe«, pa upošteva slovenske razmere, ta bo pač rekel, da so naši cilji skoro previsoko nastavljeni. Smemo pa reči: V mnogem oziru je »Leonova družba«, oziroma znanstvena organizacija krščanskomislečih Slovencev prva in edina zanesla med Slovence zanimanje za znanstvene probleme in tudi v svoji sredi zbira največ znanstvenih delavcev. Kdo drugi kakor naši znanstveniki so zbudili v Slovincih smisel za filozofska vprašanja, kdo drugi je prinesel na Slovensko smisel za socialne probleme? Pred nami in našimi prizadevanji na Slovenskem socialnega znanstva sploh ni bilo, še manj splošno-filozofskega. Značilno je, da to »Naši Zapiski« v eni svojih zadnjih številki tudi pri-

znavajo, rekoč, »da moderna znanost je prišla na Slovensko skozi rimsko prizmo.«
Koliko upanja pa je za naše delo za bodočnost? Zadnji čas se vedno več razmotriva o povzdigi znanstvenega dela. Govorilo se je o koncentraciji znanstvenega dela po akademiji. To vprašanje postalo je zlasti pereče, ko se je vseučiliško začelo z vedno večjo vnmom diskutirati. Znanstvo je višek samostojnega kulturnega razvoja narodovega, zato ne smemo omagati, naj bodo razmere še tako neugodne. Zlasti eno bi rad posebno poudaril. Res je — kdor hoče veliko ugleda užiti in se tudi gmotno povzdigniti, ta bo najbrž znanstvena dela pisal v tujem jeziku. Toda, kdor umeva, da je znanstveno delovanje in prvi vrsti za to, da lastni narod, lastno ljudstvo dvigne do kulturne samostojnosti, da vzbudi v njem vse še speče sile, da ima znanstvo velik socialen pomen in da se gre bolj za ugled in moč celokupnosti, kakor pa posameznika, ta bo znanstveno deloval v materinem jeziku. (Živalno odobravanje.) Narod bo potem posameznikom pridobil veljavo povsod po izobraženem svetu!
Naj bi »Leonova družba« slejkoprej ostala središče in zorišče za tako delo, za znanstveno delovanje in blagor slovenskemu ljudstvu. (Veliko odobravanje.)
Poročilo tajništva.
Tajnik Dr. F. Grivec poroča o delovanju »L. D.« v zadnjih treh letih:
Zadnji občni zbor »L. D.« ki se je vršil med katoliškim shodom dne 27. avgusta 1906 je že na zunaj kazal, da se »L. D.« ne obeta ugodna doba; pravi razgovor o znanstvenem delovanju »L. D.« se takrat sploh ni mogel razviti, ker je bilo premalo časa. To je bil značilen znak za delovanje »L. D.« Vsa pozornost katoliškega razumnštva in vse sile so se obrnile na socialno in politično polje, a za znanstveno delo je ostalo le malo časa, malo sil in malo zanimanja. Vendar je »L. D.« tudi v teh težavnih razmerah veliko storila za napredek slovenske znanosti. Razen društvenega glasila je izdala še dve knjigi velike znanstvene vrednosti.
1. Društveno glasilo »K. Obzorik« se je po sklepu zadnjega občnega zbora izpremenil v »Čas«, ki izhaja 10 krat na leto. Takoj v začetku se je pokazalo, da za tako izpremembo ni bil posebno ugoden čas. Ker je bilo preveč dela na drugih poljih, zato »Čas« ni mogel pridobiti novih sotrudnikov; število sotrudnikov se je celo skrcilo. Ob koncu l. 1907 se je izdajanje »Časa« toliko izpremenilo, da so se začele po trikrat na leto izdajati dvojne številke, tako da »Čas« sedaj izhaja pravzaprav šestkrat na leto. To se je dobro obneslo: Posrečilo se je pridobiti novih sotrudnikov. Upamo, da bode »Čas« za naprej le dobro uspeval in da ga bode treba še povečati.
2. Druga važna publikacija »L. D.« je prof. Dr. Kosovo »Gradivo za zgodovino Slovencev«, znanstveno delo prve vrste. Za II. zvezek smo dobili od c. kr. minister-

LISTEK.

Strokovnjak.

Paul Bourget. — A. Kalan.
(Konec.)
V.
Pol ure pozneje je res prišel Croulebois, opozorjen od Portehauta, v delavnico na bregu de la Mégisserie, kamor se je Courrioles vrnil, kakor je rekel. Dijak takoj opazi kako prodirljivo je učenjak uprl vanj svoje oči. Ti zenici sta tako strmeli vanj, da je mladi človek začutil kakor da bi mu srce prenehalo biti. Courrioles mu je dal znamenje, naj se vsede, in nadaljeval je še vedno ga motreč z istim pomenljivim pogledom:
»Croulebois,« mu reče, »vi imate prijateljico, ki vam je zagrozila, da vas pusti. Vi ste si hoteli na vsak način oskrbeti denarja zanjo. Vi ste vedeli, da je morilec Robier, katerega sem jaz izpraševal danes in včeraj, ukradel okoli sedemdeset

tisoč frankov pri urarju Jacquinu in da te svote še niso našli. Vi ste po Portehautu zvedeli za vprašanje, katero mu mislim jaz staviti, da razkrinkam njegovo zakrivanje. Vi ste s tem človekom stopili v dogovor, kakor sem vam sicer tudi jaz naročil, in vi ste se mu ponudili v pomoč, da se osvobodite, pod pogojem, da vam odstopi del skritega zaklada. On je vašo ponudbo vsprejel. Vi ste mu povedali, kaj ga bom vprašal in kaj mu bom odgovoril. Vi ste ga naučili tudi še drugega znamenja intermitentne norosti, ki ga on ni poznal, namreč odmeva v zadnji besedi odgovora na zadnjo besedo v vprašanju. Toda vi, ubogi Croulebois, niste ustvarjen za vločin. Vi niste mogli strpeti, da bi bili navzoči pri spraševanju tega bandita, kateremu ste se pridružili kot sokrivec. Vi ste mi pisali, ne da bi se spomnili, da se vadim že trideset let čitati tudi način pisave. Vaša roka je bila tresoča, ko je delala te črke. Vaša notranja razburjenost vam je prešla v vaše prste. Tudi niste pomislili, da bom jaz stavil Robier-u ista vprašanja, kakor včeraj in vi mu niste priporočili, da naj nekoliko spreminja svoje odgovore.

Ta avtomatizem ga je izdal... Ali imam prav? Croulebois? Odgovorite! In njegov glas je bil tako zapovedujoč kakor njegovo oko. »Odgovorite. Še je čas, da to priznate in da se tega kesate!«
»Ah, gospod doktor,« vzdihne dijak, ki se je tresel pred njim kakor trepetlika. Nato pa ves solzan zaječal: »Da, resnica je. Nisem vedel, kaj sem delal. Ah, nesrečnež jaz, ne preostane mi drugega kakor da skočim v vodo in se končam...«
»Ne,« odgovori Courrioles s tresočim glasom, iz katerega je zvenela sočutna ljubezen, »tega ne! Pač pa se mora tega kesati in meni to dokazati s tem, da to žensko vi pustite. In sicer brez odloga takoj. Kot pogoj, da ta stvar ostane neodkrita samo med nama, vam stavim to-le zahtevo: Peljite se z menoj na vzhodni kolodvor, kjer vam kupim vozni listek za v Monakovo, seboj vam dam priporočilno pismo na profesorja Kraepelin-a. Dam vam predujema deset tisoč frankov, ki vam bodo zadostovali za deset mesecev v Monakovem. Vi znate toliko nemški kakor Portehaut. Lahko boste zato sledili predavanjem na kliniki in zame boste na-

pravljali zapisnik predavanj, in sicer vsak dan sproti... Ali mi to obljubite?«
»Ah, predobri ste, gospod doktor,« odgovori dijak jokajoč. »Seveda obljubim. Stori vse, kar hočete.«
V znak ginjene hvaležnosti hotel je osramočen prijeti učenjakovo roko, ki pa jo je ta umaknil, kakor ne bi hotel, da bi ginjenje prevzelo tudi njega, rekoč:
»Pomagajte mi raje pojasniti še eno nejasno točko, katero treba še pojasniti v mojem poročilu. Kako in kje se je Robier poučil toliko v medicini, da je mogel tako maskirati svojo norost?«
»V ječi je naletel na nekega doktorja medicine, ki je bil obsojen zaradi splava, in ta ga je vživil v to ulogo.«
»Ali veste za njegovo ime?« vpraša Courrioles.
»Tega pa ne vem!«
»Tudi to treba še, da izvem in da vidim tega človeka. Pač sme ponosen biti, da je tako spopolnil svojega učenca. Da, zelo ponosen... Sploh koliko lepih opazovanj si je lahko nabral v tej družbi!«

stva 500 K podpore. Ta podpora seveda ne zadostuje in le požrtvovalnosti g. pisatelja se imamo zahvaliti, da more „L. D.“ izdajati to dragoceno delo.

3. Lansko leto je „L. D.“ izdala delo društvenega predsednika profesorja Grudna „Cerkvene razmere med Slovenci v XV. stoletju in ustanovitve ljubljanske škofije.“ Tudi ta knjiga je v čast „L. D.“; vse ocene o knjigi so bile jako ugodne.

Ako pogledamo dunajsko „L. D.“, ki samo četrtletnik „Kultur“ izdaja v svoji zalozi, potem lahko mislimo, da za slovensko „L. D.“ ni mala stvar, ako v treh letih razen društvenega glasila izda še dve obširni, strogo znanstveni knjigi. Vrhutega bode „L. D.“ še do konca t. l. izdala zelo aktualno delo, namreč „Sociologijo“ dr. A. Ušeničnika v dveh zvezkih.

„L. D.“ je šla še dalje. Sklenila je podpirati izdajanje „Leposlovje“ in „Ljudske knjižnice“. Resno se je začela pripravljati za izdajanje poljudno znanstvene knjižnice, ki naj bi bila dostopna vsem srednjeizobraženim ljudem. V zvezi z „Društvom za krščansko umetnost“ se je „L. D.“ lotila še večjega podjetja, namreč izdajanja cerkveno-umetniških spomenikov ljubljanske škofije. Gradivo za prvi zvezek pripravlja kn.-šk. tajnik J. Dostal.

Druge vrste delovanje „L. D.“ so bili večerni sestanki in predavanja. V zimski sezoni l. 1906/7 jih je bilo pet. V zadnjem letu sta bili sicer samo dve predavanji (F. Terseglav in dr. Gruden), obe zelo dobro obiskani, a „L. D.“ je sodelovala tudi pri predavanjih „K. S. Z.“ v Ljubljani.

Ko se je pokazalo, da se krči število sotrudnikov in obenem peša tudi zanimanje občinstva za delovanje „L. D.“, je odbor storil vse potrebno, da si pridobi oziroma vzgoji novih sotrudnikov. Posebna pozornost se je začela obračati na tisto točko društvenih pravil (§ 1. c), ki pravi da je namen „L. D.“ „navajati na znanstveno delo mlade pisatelje.“ V ta namen se je mnogo storilo v ljubljanskem semenišču in sicer s prav dobrim uspehom. Najvažnejši korak je pa storil odbor „L. D.“ s tem, da je l. 1908. povabil akademični društvi „Danico“ in „Zarjo“, naj osnujeta poseben znanstveni odsek, ki naj o svojem delovanju poroča „L. D.“ V „Danici“ se je v začetku l. 1909. res osnoval znanstveni odsek, ki je doslej zelo živahno deloval in je, kakor pravijo člani „Danice“ sami, veliko pripomogel, da se je letos „Danica“ zelo poživila in okrepila. Ta odsek je poslal odboru že 3 dobre znanstvene spise, ki so objavljeni v „Casu“. Sploh je odsek v čast našim katoliškim akademikom in najlepša nada „L. D.“ V tem odseku se bodo vzgojili pisatelji, ki bodo sodelovali pri poljudno znanstveni knjižnici.

Odbor „L. D.“ je imel v zadnjih treh letih 4 formalne seje in 5 sestankov ljubljanskih odbornikov. Posebno važna je bila seja dne 24. majnika 1908. v kateri se je sklenilo, da se odbor „L. D.“ udeleži sestanka, ki ga je sklical predsednik „Slov. Matice“ prof. dr. Ilešič, da bi se posvetovali o organizaciji vsega slovenskega znanstvenega delovanja. Pri posvetovanju je obveljalo stališče „L. D.“ ki je bilo izraženo že na III. katol. shodu. „L. D.“ ni kriva, da se stvar ni izpeljala.

Število članov „L. D.“ je sedaj naslednje: Ustanovnih članov je 28, rednih 131, podpornih 170 vseh skupaj torej 329.

Od zadnjega občnega zbora je umrlo 5 rednih članov, med temi župniki Skvarc in Peharc, in prelat Rozman.

Število članov se je od zadnjega občnega zbora pomnožilo za 21. To je gotovo premalo. Bolj živo bi se morala zbuditi zavest, da je znanost treba podpirati; zakaj znanost je podlaga in krona samostojne narodne kulture. Drugi narodi žrtvujejo stotisoče in milijone za znanstvene namene; tudi razne avstrijske dežele žrtvujejo velike vsote za znanost. „L. D.“ je edino slovensko znanstveno društvo s širšim programom; zato upamo, da bode tudi kranjska dežela podpirala „L. D.“ Predvsem je pa potrebno, da se pomnoži število članov „L. D.“ in sicer takih članov, ki bi ne bili samo navadni naročniki in odjemalci. Zeleti je, da bi imela „L. D.“ skupno vsaj 500 članov, zeleti bi bilo, da bi se večina podpornih članov dala promovirati v redne člane.

Slovenci nimajo niti znanstvene akademije niti vseučilišča! Zavedajmo se, da je „L. D.“ edino vseslovensko znanstveno društvo, podpirajmo jo, da nam bode za enkrat neko nadomestilo za akademijo in vseučilišče.

× × ×

V debati poudarja prof. dr. Janežič velik pomen poljudnega znanstva. Pravi, da je izdajanje poljudno-znanstvenih brošur zelo aktualno in naj se s tem ne odlašaja.

Leonovo starešinstvo.

O delovanju Leonovega starešinstva, ki ima namen dijaštvo gmotno in moralno podpirati, je poročal ravnatelj Remec. Čisti dohodki l. 1908 so znašali 4340 K 51 h, 1909 pa 4662 K 62 h. Celo triletno delovanje izkazuje 8470 K. posojenih dijaštvu. Največ so darovale posojilnice in ljubljanski somišljeniki.

Volitve.

V odbor se izvolijo dr. Gruden za predsednika, dr. Mantuani, dr. Grivec, dr. A. Ušeničnik, dr. Janežič, prof. Kos, prof. Kovačič; namestniki dr. Breceč, dr. Debevec, Remec. V starešinstvo kanonik Andrej Kalan, prof. Remec, dr. Dermastia, prof. Jarc, dr. Cepuder, dr. Pečjak.

× × ×

Prelat Kalan priporoča nujno ustanovitev knjižnega odseka ker je velike važnosti, da okoli naših književnih publikacij zberemo kar največ naše inteligence. Izvoli naj se pripravljavni odbor.

Samostojni predlogi.

Phil. J. Puntar sproži vprašanje vseučiliščne ekstenzije. Priredil naj bi se 14-dnevni kurz, ki bi naj bil nekako ljudsko vseučilišče. — Dr. Mantuani naznani, da bo to zimsko sezono priredil taka predavanja v deželni muzeji. — Theol. Samša meni, da se da vseučiliška ekstenzija izvesti le, ako se združijo vse naše znanstvene organizacije. — Temu oporeka prof. A. Ušeničnik, ker ostale slovenske znanstvene organizacije a priori izključujejo filozofijo in vse, kar sploh diši po takozvanem svetskem nazoru. Povdarja tudi težkoče ekstenzije, ker nimamo za to dovoljne publike.

Dr. Lukman povdarja pomen živahne agitacije, da se poveča članstvo L. D., zlasti podporno. Občni zbori naj bi se vršili tudi na periferiji Slovenije, in naj bi bili združeni s predavanji za najširše sloje. Izdajala naj bi se redna letna poročila, zlasti pa poljudno znanstvene brošure.

Predavanje.

Zborovanje se je zaključilo s predavanjem prof. V. Marinko o pogojih za sloško vseučilišče. G. predavatelj je poudarjal ustanovitev velike knjižnice v Ljubljani kot glaven pogoj za napredek slovenske znanosti in torej tudi glaven pogoj za vseučilišče. Ako bode naša znanost napredovala, potem smemo upati, da jo bode tudi vlada upoštevala in jo podpirala; tako si bodemo polagoma priborili vseučilišče. Lepo in premišljeno sestavljeno predavanje je bilo sprejeto z navdušenim odobravanjem.

G. predavatelj je svoje važnejše predloge izrazil v resolucijah, ki so bile z malimi izpremembami vse sprejete. V teh resolucijah se izraža želja, naj bi deželni odbor takoj začel akcijo za ustanovitev velike knjižnice v Ljubljani, v kateri naj bi bile vse slovenske knjige in vse jugoslovensko znanstveno slovo; v ta namen naj bi deželni odbor stopil v zvezo z vlado zaradi licealne knjižnice in z raznimi znanstvenimi društvi, ki bi s svojimi knjižnicami lahko podpirala ustanovitev velike centralne knjižnice. Tako bi Ljubljana postala pravo slovensko kulturno središče.

Celo predavanje z resolucijami bode objavljeno v „Casu“.

Predsednik dr. Gruden se je zahvalil udeležencem občnega zbora in izrazil svoje prepričanje, da bode sedanji občni zbor poživil delovanje „L. D.“ in zbudil med občinstvom večje zanimanje za „L. D.“

Prihodnji občni zbor „L. D.“ bode prihodnje leto, najbrže na Štajerskem.

POLITIČNI POLOŽAJ.

Poslanca Udržal in dr. Šusteršič sta dospela na Dunaj, da konfirirata z načelnikom poljskega kluba dr. Glabinskim.

Danes se zbero v Pragi nacionalno-socialni poslanci na posvetovanje, v katerem se bo odločilo, ali se bo radikalna stranka sploh udeležila od barona Bienertha sklicane sporazumnostne konference.

PROTICEŠKA GONJA NA NIŽJE-AVSTRIJSKEM.

Vlada ustvarja kaj slabe predpogoje za takozvano spravno konferenco, ki naj ustvari med Čehi in Nemci premirje, da bo omogočeno delovanje češkega deželnega zbora in parlamenta. Gonja, ki jo Nemci na Nižjeavstrijskem uprizarjajo zoper češke šole, je tako nasilna, da prav resno dvomimo, da bi imele konference kak uspeh, saj Čehi ne morejo odnehati proti tako brutalnemu in Slovanom politično eksistenco zanikajočemu elementu, kakor so naši Nemci.

Češka šola v Poštorni zatvorjena.

Vodstvo Komenskijevega društva na Dunaju je dobilo obvestilo, da sta v Poštorni (kjer je 80% prebivalcev češke narodnosti) dva uradnika s pomočjo 40 orožnikov doseganje prostore zasebne češke šole zapečatila. Dasi bi se pojutrišnjem imela šola otvoriti, vodstvo šole še do danes o tem činu ni dobilo uradnega obvestila od naučnega ministrstva. Poslanca Udržal in P. Šillinger, ki je določen, da stalno biva na Dunaju v varstvo Čehov, sta glede tega pri namestništvu intervenirala.

Tudi cerkvena oblast dela Čehom krivico?

Župnik v Poštorni je vodstvo češke šole obvestil, da vsled naloga konzistorija ni več v stanju, dati češki šoli kateheta na

razpolago. P. Šillinger je v tej zadevi interveniral pri cerkveni oblasti in brzojavil Sv. Očetu.

Češki šolski štrajk.

Češko prebivalstvo v Poštorni je zaradi zatvoritve češke zasebne šole silno razburjeno. Češki starši so sklenili, da v slučaju, če se l. septembra šola ne otvori, začno s šolskim štrajkom, dokler se ne ustanovi javna češka šola.

Nemški mob.

Dunajski nemški mob je pri zadnji protičeški demonstraciji 29. t. m. ranil pet Čehov in enega policaja. Zaprtih je pet nemških demonstrantov. Pri popoldanskih demonstracijah v Rudolfsheimu so bili ranjeni trije demonstrantje in dva policaja. Bilo je pa tudi veliko Čehov obdelanih s palicami. Vseh aretiranih je 24, štirje zaradi javnega nasilstva. Aretiranci so vsi nemški kulturonosci.

Zoper votle granate...

Strah in groza! — Prijazno, mirno in stvarno smo zavrnili zadnjič številne in sramotilne napade, ki jih je bil nagradil »Učiteljski Tovariš« v svojih predalnih zoper učiteljstvo, ki se ne mara klanjati Jelenčevemu poveljevanju. Povedali smo nekaj resnic, ki generalom brez disciplinirane armade niso bile nič kaj všeč. Po stari navadi so se zatekli k obrambnemu delu, ki so ga vajene priproste in klepetave branilke, pa podivjani poulični pobalini. Namesto argumentov — ploha psov, zbadljivih, žaljivih in sramotilnih primkov! Na to polje ne bomo sledili; za dokaz te vrste dobiva nespametno liberalno učiteljstvo pri trezno-mislečem občinstvu le pomilovalen posmeh. Sramotila polemika ne bo nobenega Slomškarja splasila, almu vzela pogum. Nasprotno. Nas, ki se ne sramujemo velikega pedagoga Slomška, nas, ki se združujemo na podlagi večnotrajnih, neomajnih, krščanskih načel, niti najmanj ne omadežuje sramotenje »Slov. Naroda« in sorodnega mu »pedagoškega« lista »Učit. Tovariša«. Saj drugega jima ne preostaja, kakor zbadati, sumničiti, zaničevati, lagati, kadar dokazov primanjkuje. Iz pisave teh dveh listov pa je razvidno, kako silno jezi Jelenčevo družbo, kolikor je je še ostalo, da raste vpliv »Slomškove zveze«, da se krči moč Tovariševcev. Že zadnjič smo jim jasno dokazali, kako malo pravice imajo govoriti o značajnosti. — Sicer pa, ali ne izpričuje prav tisti človek, da je značajan, ki spozna resnico ter se je tudi oprime?

Tistim, ki vladajo in vodijo »Učit. Tovariša«, ne moremo nič drugega več svetovati, kakor da naj prosijo Boga za pamet in pravo razsvetljenje, da bodo spoznali svojo zakrknjenost, svojo trdovratnost in grešno sovraštvo do tega, kar je krščansko. Če imajo še kako iskrico poštenosti in miselnosti v sebi, bodo spoznali, da svojega protikrščanskega mišljenja ne bodo mogli spraviti v skladnost s svojo vestjo. Če imajo še količkaj vesti, jim bo povedala, da tako delati in pisati, kakor so jeli zadnji čas, pa biti katoliški kristjan, je ne le nedosledno, temveč grešno in nevarno. V zadnjem »Učit. Tovarišu« je nekdo v največji razburjenosti spisal uvodnik, ki kaže njegovo čudovito zmedenost in zlobnost. S sumničenjem in s skrivnostnim namigavanjem se ne pride daleč. »Posito«, da bi bilo res, pa je preneumno in neverjetno, da bi se bil kdo izrazil tako neverno, kakor se ondi poroča, kaj pa iz tega sledi? Ali to, da se potem vrže krivda na ves stan učiteljski ali pa duhovski? Pustite take, v z r a k u ujetе race; so predebele in neokusne! Na ta lim se ne ujamе danes nikdo več.

Hudo in neprijetno je pa vendarle Tovariševcem, če se jim očita brezverstvo. Kako pa hočemo drugače reči in soditi, ako zasledujemo njih pisanje po »Učit. Tovarišu«, njih javne izpovedi?! »Krščanske učitelje« nazivajo nas, ki smo zbrani v »Slomškovi zvezi«; (Pa to je le redek poklon! Op. ur.) s tem torej priznavajo, da sami niso krščanski, dasi jim ni všeč, če pravimo, da niso. V današnjih dneh bi pa vendar vsak izobraženec moral že vedeti, da se pojma »liberalec« in »katoliški kristjan« (nekateri hočejo udomačiti besedo klerikalec) ne moreta več kriti. Govori se o svetovnem naziranju, pa tako, kakor bi bilo vse dobro in zveličavno. Sukujo lahko zamenjaš ter oblečeš danes pisano, jutri pa črno, pa ostane isti človek. Resnica je pa ena, izven te je — zmota. Zato pa se ne moremo dosti načuditi, da tisti, ki bi morali sami biti krščanski, celo smešijo svoje tovariše, ki spoznavajo in izpričujejo v življenju to, kar je edino pravo, edino zveličavno! Žalostno bi bilo za našo deželo, ako bi res odobraval vsi, ki se še na videz drže suknje Tovariševcev, protikrščansko gonjo »Učit. Tovariša«. Žalostno je pa tudi, da se dobe krščanski učitelji in učiteljice, ki še vedno naročajo ta list, pa ne spoznajo, kako brezvestno je tako ravnanje. Tolažilo pri tem je dejstvo, da ne smatrajo njegove pisave za resno, da so tisti, ki te reči pi-

šejo čisto osamljeni, da se hočejo maščevati, ker jim vse drsi pod pot. Strupeni so bili ti voditelji in so še, ker jim je kazalo, ker so dobili zobati iz liberalnih jasl, ali pa so vsaj upali, da bodo zobali. Vsem se pač ni posrečilo, n. pr. Jelenču, pa ima že nekoliko priboljška, tam nekaj, tam nekaj. Če jim ne gre vse tako, kakor bi radi, potem pa spuste vodo na mlin, v katerem se drobe zabavljice. Na vsak način so n. pr. hoteli dobiti monopol za tiskovine, ki jih rabijo šole in učitelji. Vrgli so že med svet, kakor da ima samo »Učiteljska Tiskarna« pravico tiskati dotične vzorce. Kdo bi mogel siliti, da bi naši ljudje hodili naročevat k svojemu najhujšemu sovražniku? Tiskarna v Novem mestu je imela v zalogi že od nekdaj tudi te vrste drobnarije ter jih je zdaj izpopolnila. Kdo naj mi brani, da bi šolskih tiskovin ne smel tam kupiti, kjer vem, da so moji somišljeniki?

Sedaj pa še nekaj za premišljevanje sploh. Če se zdi kranjskemu učiteljstvu pametno in potrebno, da dovoljuje Jelenčevcem zabavljati čez krščanske člane Slomškove zveze, ruvati in delati zoper to, kar je slovenskemu ljudstvu drago in sveto — prav! Toda posledice naj nosi potem brez pritožbe in brez javkanja. Ali meni slovensko učiteljstvo, da ljudstvo ne zasleduje tega brezvestnega početja? Ali ni skrajno drzno, če Tovariševci z eno roko prosijo, z drugo pa praskajo? Mi se le čudimo, da trezno učiteljstvo, četudini še v »Slomškovi zvezi«, tako potrpežljivo in brez reakcije dovoljuje nesrečno početje Jelenčevega kroga! Naj potem ne pridejo z vprašanjem: Kdo odjeda kruh? Lahko je reči »delo zasluži plačilo«, a tako delo, katero ustrezajo onim, ki šolo plačujejo. Javnost sodi učiteljstvo po delu, po mišljenju, po življenju. »Učit. Tovariš« pa krade učiteljstvu pred javnostjo ves ugled; kako moremo soditi, da bo vzgajal učitelj versko-nravno, če je v življenju tak, kakršnega se kaže v pisavi po »Učit. Tovarišu«?

»Slovenski Narod« očita našim Slomškarjem tudi hinavstvo, ko pravi obrekljivo: »Ta fraza — »krščansko učiteljstvo« — ne bo imponirala nikomur, ker vsakdo ve, da ni treba imeti niti trohice krščanstva, da se ga proglasi za krščanskega učitelja, samo, ako se na zunaj dela klerikalca.« Recimo, da bi bil kdo na videz krščanskega mišljenja, ki je prestopil k nam, tedaj moramo le sklepati, da so med liberalnimi učitelji res samo taki, ki nimajo niti trohice krščanstva, saj k nam prihajajo novinci iz liberalnega tabora. Kako to, da si včasih ti ljudje še vedno prisvajajo nekoliko krščanstva?!

Izjavljamo pa, da imi takih neznačajnežev ne poznamo; branili bi se jih z največjo odločnostjo, in če bi spoznali, da je kdo tak med nami, ga bomo takoj in brez pomisleka odstranili. Z vstrajnostjo, značajnostjo, z nevstrašenostjo in potrpežljivostjo smo prodrli led, ko nas je bilo malo, z močnatostjo in z odkrito poštenostjo bomo šli do nadaljnjih zmag in to tem laglje, ker se je naš tabor napolnil s čilimi novimi močmi!

Slomškar.

Zborovanje »Slomškove zveze«.

Se nobenkrat do sedaj niso naši nasprotniki nastopali proti našim zborovanjem s tako silo in nervoznostjo, kakor ravno letos. »Učiteljski Tovariš« in umazani »Slovenski Narod« kar tekmujeta s posvkami in sumničenjem. Nizkotno orožje! Pred par leti so bili zbobnali ti ljudje par »profosov« in jih postavili pred »Union«, a letos se poslužujejo še nizkotnejših sredstev namreč osebne agitacije proti udeležbi našega zborovanja. Naj le! Do kogar imajo taki ljudje kaj vpliva, tisti naj le ostanejo doma; nam ne bode žal zanje. Poročajo nam pa tudi, da hočejo nekateri šefi izrabiti svoj uradni vpliv na podrejeno jim učiteljstvo. Vse tiste, ki bodo čutili kak tak »uraden pritisk«, prosimo, da jih naznanijo na pristojno mesto, od koder bodo dobili primeren pouk. Vse druge pa, ki si bodo upali prenesti bodeče poglede Jelenca itd., tovariško pozdravljamo na našem zborovanju dne 2. septembra na Brezjah.

Za narodno omrambo v Podgori.

Gorica, 30. avgusta.

Pred leti je v Podgori pri Gorici laška »Lega nazionale« ustanovila laško šolo, ki jo je moral v svojo upravo sprejeti okrajni šolski svet za goriško okolico. Mnogo Slovencev pošilja svoje otroke v to šolo. Zato sedaj »Lega« namerava ustanoviti v Podgori še eno laško šolo za dekleta. Ni dvoma, da bi ta šola zopet potujčila mnogo slovenske dece. Da odvrnejo slovenske otroke od laških šol, so zavedni slovenski možje sklicali v Podgoro shod slovenskih staršev. Udeležilo se ga je nad 200 ljudi. Predsedoval mu je župan g. Klančič. Najprvo je govoril dr. Breceč iz Gorice, ki je v temeljitem govoru pojasnil pomen

šol-potujčevalnic. Naše srce, naš razum, naša vest, narodna čast in ponos — nam govore in zahtevajo od nas, da svoje dece ne damo potujčevat v tuje šole. Gorica, naše glavno mesto, ki je okrog in okrog obdana od železnega kroga slovenskih občin in vasi, ta Gorica postaja od dne do dne bolj slovenska. In sedaj naj ravno v Podgori pomagajo, da bo naš narodni nasprotnik prodiral ta železni obroč ter tako otežkočil napredek Slovencev v mestu? To se ne sme zgoditi! Podgora mora ostati slovenska, slovenski otroci naj se vzgajajo v slovenskih šolah. Stoletja je Ločnik ločil Furlane od Slovencev. Tako naj še nadalje ostane Ločnik ločilna meja med tema dvema narodoma. Govoril je še č. g. kurat Vuga, nakar je vrla deklica Brešanova deklamovala ono znano, lepo pesem: »Jaz nisem Taljanka in tudi ne bom. — Sem zvesta Slavjanka — in ljubim svoj dom.« — Ko se je nabrala še lepa vsota za revne šolske otroke, se je lepi shod zaključil. Geslo vseh Slovencev mora biti: Podgora ostani slovenska! — Pri tem nam prihaja na misel notica v nekem liberalnem goriškem listu. Ta list je namreč na poziv v »Mladosti«, naj bi se slovenska krščanska mladina spominjala Podgore, ki je goriški Sent Ilj, odgovoril s psovskami na narodno delujoče Sent Iljce in je obenem trdil, da Podgora ni v nevarnosti. In ni minulo od tega tri mesece, že se čuje iz Podgore klic na pomoč. Ne zatiskajmo si oči pred resnico. Podgora je v nevarnosti in naša dolžnost je, da jo rešimo. Kdor pa je prelen, da bi pomagal, naj nas pusti v miru pri našem obrambnem delu in naj svoje lenobe ne skuša pokrivati z besedami, da Podgora ni v nevarnosti. Vsi zavedni Slovenci na krov! Slovenski obroč okrog Gorice ne sme odnehati!

Mlada Slovenija je naša!

VELIKI SESTANEK SLOVENSKEGA KATOLIŠKO-NARODNEGA DIJAŠTVA.

Sami smo se čudili včeraj, ko smo stopili zvečer v veliko dvorano »Uniona«. Bila je napolnjena katoliško narodnega dijaštva! — Že na pozdravni večer je prihitelo nad 300 slovenskih katoliško-narodnih dijakov, pa tudi številno zastopstvo hrvaškega in češkega katoliškega dijaštva ter kot posebno veselo znamenje prerajajoče se Slovenije, močne čete slovenskih katoliških dijakov iz Beneške Slavonije. Sila resnice in pravice je v kratkih letih storila tako mogočen tabor katoliško narodnega dijaštva! Tisti, ki so stali ob prvih pojavih našega dijaškega gibanja, so še krepke, mlade moči, a že dozoreva njihovo z upom na Boga in z ljubeznijo do domovine započeto delo. Brez strahu lahko zremo v bodočnost — narod ima dovolj opore, da se dviga vedno bolj kvišku. Nikdar tako kot včeraj ni bila zapeta s tolikim čustvom bojna pesem. »Mi vstajamo...«

Pozdravni večer katoliškega narodnega dijaštva so včeraj počastili tudi zastopniki naše duhovščine, učiteljstva, našega meščanstva, obrtnišva in delavstva, tako da je bilo v veliki dvorani »Uniona« zbranih že pri pozdravnem večeru najmanj 500 oseb. Predsednik »Slovenske dij. zveze« Marko Natlačen je z zanositim govorom otvoril večer ter prebral dole brzojavne pozdrave, katere priobčilo ob zaključku poročil. Ko je prečital pozdrav načelnika S. L. S. zašumelo je po dvorani navdušenje. Velikanski aplavz je pozdravil klic našega voditelja k delu z ljudstvom!

Nepopisno navdušeno pozdravljanje je sprejelo zastopnike hrvaškega akademčnega društva »Domogoj«, urednika dr. Lončariča in dr. Alfreviča ter zastopnike češkega, poljskega-poznanjskega in beneško-slovenskega dijaštva, a trikrat je dvorana zagromela v burnem plosku, ko je predsednik pozdravljala junakinje in junake »Slomškove zveze«. Pozdravljajoč med hrupnimi ovacijami občinstva mecena in prijatelja slovenskega dijaštva prelata Andreja Kalana, deželne odbornike dr. Lampeta in dr. Pegana, namestnika dež. odbora poslanca nadučitelja Ravnikarja, predsednika »Leonove družbe« dr. Grudna, dvornega svetnika Klimenta, prof. Kosa, Karola Pollaka, dr. Mantuanija, dr. Papeža, dr. Grivca, Rojnika, Ljubšo, prof. dr. Tomiška, urednika dr. Opeko, okrajnega glavarja Jožefa Mrkvkviča iz Sedlčany na Češkem, vse navzoče starešine, zastopnike »Orlov«, oddelek moškega zbora »Ljubljane« in zastopnike slov. kršč. socialnega delavstva, je predsednik z upravičenim ponosom lahko poudarjal, da je prireditelj katoliško-narodnega dijaštva v Ljubljani krona delu, sestankom, prireditvah v letošnjih počitnicah. Beli Ljubljani, materi Slovenije, kažemo moč katoliško-narodnega dijaštva.

Za stoloravnateljca je bil pozvan starešina »Danice« dr. Cepuder, ki je najprej podelil besedo zastopniku hrvaškega katoliškega dijaštva g. Defarju, ki je povdarjal, da je hrvaškemu katoliškemu dijaštvu bil vzor katoliško narodno delo na Slovenskem. Priblížujemo se svojem vzoru in tembolj povdarjamo, da Slovenec i Hrvat sta uvijek brat i brat. »Lepa

naša domovina« je zagromelo po dvorani in vse občinstvo je s pevci »Ljubljane« našo skupno himno stoje prepevalo. Da, nepopisen je bil svečanosten trenutek, ko je vse občinstvo, ko so stotine kakor od ene misli gnane in navzete, vstale in zagrmle našo himno: »Lepa naša domovina«!

Deželni poslanec Ravnikar je povdarjal, da starejši bojovníki za probuj slovenskega ljudstva z veseljem gledajo zbranega pod katoliško - narodnim praporom toliko dijaštva. Dijak in katoliško - narodni slovenski učitelj imata skupno nalogo vzbujati in ohranjati pri ljudstvu ljubezen do vere in ljubezen do slovenske domovine. Na podlagi katoliškega naziranja hočemo ljudstvo privedi do boljše bodočnosti. Pozdravlja dijaštvo v imenu »Slomškove zveze«. Če tudi še ne pozdravlja našega dijaštva ljubljanski župan, pa pozdravlja dijaštvo slovensko ljudstvo!

Zastopnik poznanijskih Poljakov je izvajal:

Naša usoda je jako podobna vaši, a tudi ljudstvo vaše, življenje in delovanje je jako podobno našemu. Vi se borite na jugu za vaše morje slovensko in hrvaško, mi se borimo na severu za našo zemljo in za naše poljsko morje. Tudi mi se borimo pod istim geslom, kot vi, pod geslom narodnosti in katolicizma. Upam, da zmagate v vašem boju in odbijete navale germanizma, liberalizma in socijalizma. V tem upanju vam izražam simpatije Poljakov, želim srečnega uspeha v vašem boju in kličem: »Živeli Slovenci!«

Istotako ognjevit je govoril predsednik hrvaškega akademčnega društva »Domogoj« iz Zagreba Deželič: Čuj Avstrija, čuj Evropa, čuj ves svet: Slovenec i Hrvat, za uvijek brat i brat. Občinstvo je s pevci »Ljubljane« navdušeno prepevalo »Slovenec in Hrvat«.

S prirčno ovacijo sprejet, je namestnik deželnega glavarja dr. Evgen Lampe govoril: Spominjam se 12, 15 let nazaj, ko smo se prvokrat zbirali katoliško - narodni dijaki in bogoslovci. Na najmanjšem prostoru je bilo takrat dovolj prostora za vse. Danes pa je vesel pogled v to dvorano, kako se ideje, ki so bile zasmehovane, krasno razvijajo, ker so ideje življenja, ker življenje rode in ga bodo rodile. Vse je danes v znamenju mladine. Dobro je to, ker mladina ima smisel za napredek, za življenje. Nasprotniki so politične borbe zanesli že v ljudsko šolo, povsod hoteč razviti kulturni boj. Nasprotniki morajo loviti že majhne otroke v ljudski šoli, da bi napumpali svojo svobodno misel, sicer mislijo, da je z njihovo stvarjo pri kraju. (Klici: »Je tudi!«) Tista stranka ima bodočnost, ki ima mladino za sabo, stranka, ki nima mladine, ne zasluži imena stranke, podobna je rodbini, katere zadnji potomec leži na mrtvaškem odru. Današnja doba je doba mladine. Mladina je tista, ki vzbuja življenje v vsakem narodu. Na mladini ljubimo bistro oko, odkritosrčnost. Vesela je in to veselje kipi od zemlje do neba. Ko mi mladenič poda roko, vidim v njegovem očesu njegovo odkritost, idealnost, vidim, da je res to, kar govori. In tedaj človek izgubi strah pred starimi hinavci in starimi filistri. Mladina pozna nesebičnost, mladina ne adira in ne strahira dobičkov, ki bi jih dobila od kake stranke, ona ve, da je dobro to, za kar se vojskuje. Njen plamen vžiga vse okolu nje. Pozdravljena mladina! Bodi srčna, bodi pogumna. Ljudje, ki so bankerotirali s svojimi starimi idejami, bodo morda hujskali množice proti Vam, plamen pa, ki gori v Vaših srcih pa Vas povzdiguje in je poroštvo naše zmage. Mi stare hiše se ob Vašem ognju ogrevamo. Če smo marsikaj dosegli, ko nas je bilo tako malo, koliko boste dosegli Vi, ki Vas je veliko. Zato pa živela katoliško - narodna organizacija!

K besedi se je oglašil zastopnik beneških Slovencev Hvalica. Predno je spregovoril, je povdarjal predsednik večera dr. Cepuder, da je l. 600 po Kristu na Beneškem jezikovna meja stala ravnotam, kjer je danes. To priča o žilavosti. Zastopnik beneških Slovencev je pozdravljala sestane: Ne morem se meriti z Vami v prekrasni slovensčini. Naj govori srce, napolnjeno najlepših nad. Iz srca smo Vam hvaležni za bratovski pozdrav, za slovensko gostoljubnost. Katoliško-narodni nauki ne bodo padli na pusta tla, gojili in čuvali jih bomo, da ob pravem času dajo obilnega sadu. Vaši vzori so naši vzori. Z Vami združeni v mislih, združeni v dejanju, nadejamo okrepiti narodno življenje med nami. Bog pomaga, pa živi Vas, drage brate, da nam pomagate in nas kličete k novemu življenju! Za te prirčne besede se je dr. Cepuder posebno toplo zahvalil z željo, da naj marsikateri slovenski dijak, slovenski turist pohiti v lepe beneške doline.

Nato je govoril še zastopnik dalmatinskega dijaštva Brajevič, ki je navdušeno klical: Naše gibanje bo še bolj narastlo. Premagali bomo nasprotnika. Ne zapustite nas. Prišel bo dan, ko bo od

Triglava do Balkana eno geslo, geslo našega Strossmayerja: »Vse za vero in domovino!«

Brat Jeločnik govori imenom Orlov z željo, da vedno akademiki delujejo skupaj z Orli.

Vse govornike so spremljevale ovacije občinstva, med raznimi govori pa je nastopal vsakokrat živahno aklamovan oddelek moškega zbora »Ljubljane« pod vodstvom svojega pevovodje g. A. Svetka. Pevci so s tolikim pevskim čutom prednašali pesmi: »Mi vstajamo«, »Gorski kraj«, »Slanica«, »Savska« in »Oblačku«, da jih je občinstvo obsipalo z najlaskavejšim priznanjem. Tudi to pot je »Ljubljana« pokazala, da je vedno na razpolago dobri stvari in da je vedno odlično na mestu pri vsaki naši prireditvi. Za dobre, originalne zabavne govore so preskrbeli Groznik, Donkovič in Filipič.

Že pozdravni večer je pričal, da je v našem taboru mlada Slovenija in da je narodu pričakovati v bodočnosti lepših, srečnejših dni, ko se razvijo vse te upolne moči v delu za obrambo domovine.

× × ×

DANAŠNJI SHOD KATOLIŠKO-NARODNEGA DIJAŠTVA V VELIKI DVORANI »UNIONA«.

Danes jutraj ob osmi uri je privrelo na stotine dijaštva v ljubljansko stolnico k sv. daritvi, ki jo je ob azistenci opravil presvetli knezoškof dr. Ant. Bon. Jeglič. Sv. opravila se je udeležilo tudi obilo občinstva. Marsikaka prošnja se je dvignila k Bogu ob tej priliki za blagoslov in prospeh katoliškega dijaštva.

OBČNI ZBOR »SLOVENSKE DIJAŠKE ZVEZE«.

Po sv. maši se je ob nepričakovano veliki udeležbi dijaštva otvoril v veliki dvorani »Uniona« občni zbor »Slovenske dijaške zveze«.

Knezoškofov govor.

Predsednik »Slov. dijaške zveze« otvori shod in podeli besedo premilostnemu gospodu knezoškofu, ki prično, burno pozdravljeni od navzočih, svoj govor. Najprej se spomni Marijinih družb, ki so se ustanovile tako številno po naši deželi. Češčenje Matere božje, ki vlada in se vedno širi po naši deželi, nam je poroštvo dobrih uspehov. Marija je Mati dobrega sveta in Sedež Modrosti. Dalje se širi vedno bolj češčenje presv. Rešnjega Telesa. Prirejajo se veliki evharistični shodi, kakor v Dubrovniku, Kolinu itd., kjer se je pri procesiji udeležilo nad 60.000 oseb in nad 20.000 pristopilo k sv. obhajilu. Na tej podlagi se razvija pri nas tudi mladinska organizacija. K njenemu programu spada boj zoper pijanstvo, nečistost. To je podlaga tudi za znanstveno in umetniško delovanje. Trezna glava in čisto srce bo bolj sposobno občutiti lepoto umetnosti in spoznati resnico vede in znanosti. Poleg učeče se mladine imamo še krepko mladeniško organizacijo Orlov. Tudi oni so napisali na svoj program boj zoper pijanstvo, nesramnosti in surovost.

Začetek dijaškega gibanja je bil skromen. Ustanovila se je »Danica«, potem »Zarja«. Slednjič smo se pričeli bati za srednješolce, ki so bili izvečne zapeljani na napačna pota in zdaj napreduje tudi med njo vedno silneje naša stvar. Duh božji veje, koder sam hoče. Ko sem bil v Rimu pri kardinalu Rampoli, je prišel ogrski grof Zichy in med drugim pripovedoval, da so na ogrskem profesorji sami brezverci in Judje, a med mladino se vedno bolj širi katoliško gibanje.

Napredek je na naši strani in sicer napredek na vseh poljih. Omenim samo dva slučaja iz polja znanosti. Prvi je nauk o začetku sveta, življenja in človeka. Poraz Haeckla je popolen. Priznal je sam, da je lagal in goljufal. Drugi je nauk o Kristusu. Včasih se je verjelo, kar sta pisala Strauss in Renan, zdaj se je pa pokazalo, da je njihova teorija neznanstvena in Kristusova postava stopa iz boja še bolj jasna in veličastna, kot je bila poprej.

Tako gremo naprej na vseh poljih. Najvažnejša odseka v dijaški organizaciji sta znanstveni in organizacijski odsek. Oni bodo pomogli, da se dosežejo naši veliki ideali: Vse prenoviti v Kristusu. V tej zavesti in pod tem geslom zborujte dalje in Bog naj vas blagoslovi. Presrečno pozdravljeni.

Viharno in dolgočasno odobravanje ter ploskanje je sledilo temu govoru.

Natlačen se zahvali Premilostnemu: Lepa hvala, Premilostni, za navdušujoče besede. Treba je znanosti, da bomo mogli delovati iz ljudstva za ljudstvo. Toda delo ne sme izvirati iz egoizma, ampak biti mora za Boga in iz ljubezni do bližnjega. Tako moramo delati sedaj in pozneje, ko bomo stopili v življenje. Sedaj je vse le priprava, pravo delo se bo pričelo šele pozneje, delo za Boga in iz ljubezni do bližnjega, da se kedaj uresniči, kar so si Premilostni pri nastopu izbrali za geslo: Priidi k nam tvoje kraljestvo. Zato se še enkrat zahvalimo premilostnemu gospodu

knezoškofu in prosimo, da nam podeli svoj blagoslov.

Nato pokleknejo vsi zborovalci in premilostni gospod knezoškof jim podeli svoj blagoslov. Nato odidejo iz dvorane, burno in viharo pozdravljeni od navzočih.

Zastopstvo kranjske dežele.

Potem pozdravi predsednik zastopnika kranjske dežele, zastopnika deželnega glavarja, gosp. odbornika dr. Evgena Lampeta, vse drage goste, zlasti pa častite patre frančiškane, med njimi izvrstnega organizatorja, patra Pavla iz Novega Mesta (burno ploskanje), naše starejšine in navzoče gospodične. Bog daj, da bi naše zborovanje rodilo obilen sad. Da govorim z besedami g. dr. Kreka, je naše dete mlado, staro komaj tri leta, toda raste krepko in se razvija in slovensko ljudstvo zre ponosno nanj. Pri Rimljanih je bila navada, da so se zbirali vsi skupaj vsako pomlad na gotovem prostoru, ki so bili sposobni nositi orožje, tako se zbiramo mi vsako leto, da pregledamo naše vrste. Naša četa je sedaj že mogočna in delovati hočemo, da narašča še vedno bolj.

Nato podeli besedo g. dr. Lampetu.

Dr. Lampe vstane in hoče spregovoriti, toda nastane tako viharo ploskanje, da ne more dolgo časa do besede ter se zopet vsede. Traja precej časa, da se navdušenje poleže v toliko, da zamore pričeti govoriti. Nato prične:

Jaz imam malo časa na razpolago, torej prosim, da me ne pretrgujete z vašim odobravanjem. Danes so vam govorili vaš gospod knezoškof o napredku. Čudno, kajpada, da zastopnik katoliške cerkve govori o napredku, ki bi po volji naših nasprotnikov smel govoriti samo o nazadnjaštvu in temi. Toda spoznanje vstaja in mi se dvigamo.

Na Francoskem stoji sedaj na skrajno zanemarjenih cerkvah nad vratmi napisano: liberté, égalité, fraternité — svoboda, enakost, bratstvo.

»Svoboda« pišejo in govore ljudje, ki so oropali cerkev njenega premoženja in jo usuznjili državi in ne dovolijo redovnikom in duhovščini in katoličanom, da bi živeli po svoji volji in vesti. »Enakost«, pišejo, a ne puste nobenih pravic vernim katoličanom, »bratstvo«, a preganjajo kruto ljudi verskega mišljenja.

Mi imamo pravico govoriti o napredku, svobodi, enakosti in bratstvu, ker zastopamo v resnici te ideje.

Nekaj nenaravnega je med našim narodom in neko čudno nasprotje med našim ljudstvom in med onimi, ki se sami imenujejo »inteligenca«. Naše ljudstvo stalno napreduje umstveno, gospodarsko in moralno, naša »inteligenca« pa ravnotako nazaduje umstveno, moralno in gospodarsko. Ideje, ki so se drugje že davno preživele, sprejemljejo in prežvekujejo, kakor v slovstvu in umetnosti impresijnizem. Kar je najslabšega v tujini, to pobirajo. Gospodarsko so pa popolnoma udani judovskemu kapitalizmu in so zagovorniki oduševstva, ki vlada še ponekod med nami. Njihovo umstveno življenje je jako nizko in plitvo. Sicer pa ne more biti drugače, če se pomisli, kakšno duševno hrano požirajo. Venus in Bachus, to so njihovi ideali. V politiki je za našo inteligenco značilno, da ni nikdar odkritosrčna in se je vedno bala javnosti. Vedno imajo pred očmi samo svoje osebe in vedno menjujejo principe. Kriče o narodnosti, pa v istem trenutku podpisujejo našim narodnim nasprotnikom pogodbe, s katerimi izdajajo narodne koristi. Na tako politiko bi narod moral propasti. Narod hoče politiko, katero razume, politiko odkritosrčnosti, javnih ciljev in ravnih potov.

Potem bo padel razloček med inteligenco in med ljudstvom. Naša inteligenca silno boleha na duševni zaostalosti in moralni propalosti, ko je tako slaba duševna hrana, katero poleg piva in vina sprejema v se. Oni so zdaj samo coklje, ki zavirajo vsako dobro delo, opljujejo kar je dobrega in blagega, zlorabijo večkrat v to celo svojo uradno moč. To mora izginiti in ukloniti jih moramo, če treba tudi s silo in narediti ljudstvu prosto pot. Napade je treba prestat. Jaz Vas spoštujem, ki ste prestali že najhujše napade in imate hrabre dovolj močne, da jih boste prenašali še v prihodnje.

Kulturni problemi svobode, ki ni suženstvo strastem, enakosti, ki ni mehanična, ampak organizirana, bratstvo otrok božjih na podlagi ljubezni, kjer so srca plemenita, te misli naj Vas vodijo in postanejo dejanja, ki bodo velik in mogočen naredila naš narod. Led je prebit, le pogumno naprej. (Sledi burno odobravanje.)

Med. Natlačen se zahvali govorniku: Led je prebit, naši nasprotniki so sedaj v vodi in mi moramo samo gledati, da ne pridejo več na vrh. Nato pozdravi zastopnika »Slomškove zveze«, deželnega poslanca Ravnikarja in velikega prijatelja mladine, šolskega referenta, deželnega odbornika in c. kr. prof. Evgena Jarca.

Nato spregovori deželni poslanec g. Ravnikar:

Častiti zbor! Dodatno h krasnemu govoru svojega tovariša g. dr. Lampeta dovolite mi, da spregovorim nakratko nekaj besed.

Gospod predsednik današnjemu zborovanju dijaške zveze je pozdravil tudi mene! Gospoda, ta pozdrav pa ne velja moji osebi, ampak »Slomškovi zvezi«, katero imam čast danes tukaj zastopati. Res je, slovensko učiteljstvo je tisti činitelj, ki prvi vlaga nežni deci v mlada srca pravo čustvovanje v ljubezni do Boga ter do svoje lepe domovine slovenske.

Vi pa, dragi mladi prijatelji, nadaljujete naše delo, kar nam je porok, da pridemo enkrat do tistih pravic, katere uživajo že drugi narodi! Gospoda! ime »Slomškar« mirzi jako naše nasprotnike, ki nas obirajo in blatijo javno kot farizeje. Ne, nismo farizeji, temveč colnarji smo, ki delujemo ponižno na dobro začrtani poti, ki vodi do pravega smotra in končne zmage na celji črti! Pozdravljam Vas torej kot zastopnik »Slomškove zveze« najpristraneje, vabeč Vas, gospodje dijaki, da se v četrtek udeležite v obilnem številu našega zborovanja na Brezjah.

Končno želim Vam pri letošnjem sestanku obilo uspeha in blagoslova božjega. Bog z Vami!

Nato se prične zborovanje, o katerem poročamo jutri. Občni zbor je predsednik ob 12. uri dopolndne prekinil. Popoldne si je dijaštvo ogledalo deželni muzej, gledališče in druge znamenite stavbe. Ob 4. uri je nadaljevanje občnega zbora, nato referat cand. iur. A. Ogrizek: Naše obrambno delo. Ob 8. uri zvečer je prijateljski sestanek gg. starešin akademskih društev »Danice« in »Zarje«.

O novi nesreči Zeppelinovega zrakoplova.

(Posebna poročila »Slovincu«.)

Bülzig, 30. avgusta. Nesreča se je dogodila v bližini kraja Zahna, na kar se je zrakoplov spustil 6 km oddaljen od Wittenberga na tla. Desni propeler se je namreč odlomil, prebil v balonov ovoj odprtino treh metrov, izstopil na drugi strani in padel na tla. Iz raztrganega ovoja je seveda takoj začel uhajati plin, vendar se je mogel zrakoplov še obdržati v zraku. Ker je postala nadaljna vožnja vsled tega nemogoča, odločil se je nadinženir Dürr za izkrcanje, ki se je izvršilo na neki višini pri Bülzigu, na takozvanem Heidelbergu, med robidovjem. Grof Zeppelin ml., ki se je vozil v zrakoplovu, ni izgubil kljub hudi nesreči hladnokrvnosti. Pojasnili je nekaterim osebam, ki so prihitele blizu, o novi poškodbi ter naprosil, da je začela neka bližnja tovarna žvižgati na pomoč, kar naj bi privabilo prebivalstvo Bülziga k pomožni akciji. Ti signali so imeli uspeh in v malo trenutkih pozneje so ondotni prebivalci pomagali pri izkrcanju in zasidravanju zrakoplova. Med tem je na brzojavni poziv Zeppelina ml. prihitela v teku ena kompanija 20. pehotnega polka iz Wittenberga, ki je takoj pri svojem prihodu zaprla gotov prostor okoli zrakoplova, kljub temu, da so bili vojaki od hitrega teka popolnoma izmučeni. Grof Zeppelin ml. je nato zahteval še nadaljne vojaške pomoči. Poveljnik omenjenega polka je takoj odredil, da je dospelo še 400 mož in vsi polkovni puškari iz Wittenberga na kraj nesreče. Zeppelin ml. je takoj odpošlejo nadomestni deli odlomljenega propelerja, kar na nadaljno vožnjo pod omejenimi pogoji ni misliti. Akoravno bi končna propelerja zadostovala za vožnjo, vendar je rekonstrukcija balona in novo napolnjenje s plinom neobhodno potrebno.

Iz kraja nesreče.

Bülzig, 30. avgusta. Vreme se je zelo poslabšalo. Veter narašča od ure do ure. Obzorje je pokrito z oblaki in grozi z dežjem. Pomožno moštvo ima še vedno veliko dela, da varno zasidra zrakoplov. Iz bližnje opekarne so pripeljali voz opeke, oteženega s težkim železjem. Voz so zakopali v zemljo, da tvori varno sidrišče, na katerega so pritrjene vrvi zrakoplova. Zasidravanje se je izvršilo na ta način, da se zrakoplov lahko obrača vedno proti vetru. Zrakoplovov ovoj sloni z malo težo na sprednjem čolniku, medtem ko zadnji čolnik prosto plava v zraku. Odprtina v zunanjem zrakoplovovem ovojju se zasilno reparira, ker je nevarnost, da se odprtina vsled močnega vetra poveča. Moštvo zrakoplovnega bataljona se trudi, da potegne ovoj pokvarjenega zrakoplova iz njegove celice, da se bo na ta način reparatura ovoja dovršila. Velika posoda stoji pripravljena, napolnjena s preparirano gumijevo tekočino. Major Gross je tudi navzoč na mestu nesreče. Opoldne je dospel prestolonaslednik Friderik Vilhelm na kraj nesreče. Grof Zeppelin in nadinženir Dürr sta ga natančno informirala o nesreči ter mu nato razkazala poškodbo zrakoplova in mu pojasnila popravilo. Popoldne je dospelo semkaj 50 mož zrakoplovnega bataljona iz Berlin. Nemški

prestolonaslednik se je ob 1. uri popoldne vrnil z avtomobilom v Berlin.

»Zeppelin II.« odpošlejo v Manzell?

Berlin, 30. avgusta. Iz Monakovega se poroča: Nemški cesar je na poročilo o novi nesreči »Zeppelina III.« odredil, da se takoj odpošlejo moštvo k Bodenskemu jezeru, da bo manevriralo z zrakoplovom »Z. II.« pred našim cesarjem Francem Jožefom I., kot nadomestilo ponesrečenega zrakoplova. Z druge strani pa se zopet poroča berlinskemu »Lokal-anzeiger« iz Kolina, da tamkaj ni ničesar znanega o naredbi nemškega cesarja glede »Zeppelina II.« Tudi do večera ni prišlo nobeno povelje, da naj se pripravi »Z. II.« za vožnjo v Manzell, kjer je velika Zeppelinova zrakoplovna postaja.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnje porote.

Roparski napad. Dne 10. junija t. l. je napadel neznan človek posestnika Jožefa Čebela, ko se je zvečer vračal iz Litije domov. Na poti med Ponovičami in Mačkovo središče je Čebela že večkrat kaznovanega Franceta Rekarja, 24 let starega delavca iz Zagorja, katerega pa takrat ni poznal. Čebela, ki je bil popolnoma trezen, je pozdravil z »dober večer« neznanca, ki je bil nekoliko vinjen in je grede preklinjal. Čebela je mirno nadaljeval svojo pot. Po preteku par minut zagrabil ga je nekdo od zadaj za vrat, sunil s nogo pod kolena ter ga tako podrl na tla. Rekar je na to na tleh ležečemu poklenil na prsa, ga prijel s desnico spredaj za vrat, z levico mu pa tiščal usta ter mu zakričal: »Denar sem ali pa smrt«. Čebela, ki je takoj spoznal napadalca, je v svojem obupnem položaju napel vse svoje moči, da se oprosti roparja, in res se mu je posrečilo odvaliti ga raz sebe. A obdolženec ga ni pustil in tako sta se oba zvalila po cestnem obrežju na travnik. Tam pa je ležal Čebela na roparju, in ker je ta sprevidel, da mu ne bo kos, ga je ugriznil v kazalec leve roke in ga lahko ranil.

Preplašen je zbežal Čebela ter pustil ležati na licu mesta svoj klobuk, štiri prazne vreče in košaro ter stekel v Moškovino k posestniku Gašperju Krhlikarju, kateremu je o dogodku povedal. Oba sta šla potem na kraj napada, kjer sta našla na tleh izgubljene reči, o napadalcu pa ni bilo ne duha ne sluha. France Rakar priznava, da se je prepiral in raval z Jožefom Čebela, češ, da ga je ta zmerjal s smrtkovcem, odločno pa taji, da bi mu bil zagrozil s smrtjo, če mu ne da denarja. Pri sebi je imel napadeni 10 K 54 vin. Sicer je pa obdolženec, v preiskavi trdil, da pač pripozna ako bo Čebela svojo izjavo pod prisego potrdil. Napadeni Čebela kateri je znan kot resnicoljuben in pošten človek slika cel dogodek tako, kakor je zgoraj spisen.

Porotniki so vprašanje glede ropa zanikali, pač pa so pritrdili vprašanju glede lahke telesne poškodbe. Obsojen je bil na 1 teden zapora.

Dnevne novice.

Germanizacija pri državni železnici. C. kr. železniško ministrstvo je imenovalo revidenta Morica Fuchsa iz Beljaka za blagajniškega preglednika, revidenda I. Striala iz Amstetena za prometnega kontrolorja, oba pri tržaškem državno-železniškem ravnanstvu, kljub temu, da je bilo obilo kompetentov pri tržaškem ravnanstvu samem, ki pa so zavedni Slovenci in zato jih ni maral ne ravnatelj slabega spomina pl. Ruff, ne železniško ministrstvo vsled pritiska ministra Krajana Schreinerja. Res pri tržaškem ravnanstvu so take vrste škandalov menda kar — naročeni!

Narodno delo. Na drugem mestu poročamo o nevarnem položaju, v katerem se nahaja slovenska Podgora. Jasno je, da bodo Lahji poskušali vse, da pretrgajo slovenski obroč, ki obdaja Gorico. Zadnji čas so začeli Podgoro nazivati z laškim imenom »Piedimonte«. Noben Lah neve, kaj je to »Piedimonte«, a laški listi skušajo to ime uveljaviti, akoravno se Podgora tudi uradno v laškem jeziku še vedno nazivlje Podgora. Lahko si je torej predstavljati začudenje slovenskih Podgorcev, ko je nekoč ljubljanski župan Vseslovan Ivan Hribar poslal dopis na županstvo v Piedimonte pri Gorici. Ljubljanski župan je med prvimi, ki skušajo poitalijančiti lepo ime slovenske Podgore. To je narodno delo!

Za kanonika novomeškega kapitelja je cesar imenoval preč. tržiškega župnika g. Fran Špendala.

Logika. Nek zakoniti liberalni listič piše: »Naše napredno učitelstvo je katoliško, a ne klerikalno... Vzgojevalo je naše ljudstvo v tako katoliškem duhu, da je večina našega preprostega ljudstva sedaj v klerikalnem taboru.« — Torej naši liberalni učitelji so dobri katoličani, klerikalci pa niso. To se pravi, da je klerikalec nekaj čisto drugega kakor katoličan. In da so liberalni učitelji res dobri katoličani, to dokazuje člankar na ta način, da pravi, da so ti katoliški učitelji slovensko ljud-

stvo tako dobro katoliško vzgojevali, da je danes vse — klerikalno! Tableau — ali ste se uredali!

Klerikalizem slika neka liberalna cunjica tako, da piše, da je »uradni jezik klerikalizma latinščina«. Nadalje pa je klerikalizem tudi kriv, da so »Slovenci na Tirolskem izginili brez sledu«, na Koroskem umirajo in da jih je na Štajerskem potisnil nemški sovrag že preko Drave. Dobro, da se te bajke le tiskajo, primejo se pa danes nobenega več, če ni morebiti že liberalce.

Imenovanja na srednjih šolah. Profesor na državni realki v Ljubljani dr. L. Gaub y je dobil mesto na državni realki v Mariboru, profesor na kočevski gimnaziji Kuno Hočev ar je dobil mesto na prvi državni gimnaziji v Ljubljani, za prave učitelje so imenovani dr. C. Ažman, dr. J. Lokar, dr. V. Šarabon, vsi trije za državno gimnazijo v Novem mestu.

Spremembe. »Montags Zeitung« piše, da bo dr. Hochenburger v jeseni odstopil in na njegovo mesto pride graški prezident dr. Pitreich. Na Pitreichovo mesto bi potem prišel ministerialni svetnik dr. Albert Roesch. Hm ?!

Za petindvajsetletno delovanje kot gasilec je dobil gosp. Leopold Weiss v Metliki od deželnega predsedništva častno svetinjo.

Hrvatska pučka seljačka stranka je predvčerajšnjim imela svoj IV. glavni zbor v Zagrebu. Navzočih je bilo 400 udeležencev. Predsednik Stjepan Radić je v svojem govoru izražal udanost kralju in vsej habsburški dinastiji. Pri točki »Seljačka stranka i vera« je kapelan Fran Skrinjar izjavljal, da stranka ne smatra vero za privatno stvar vsakega pojedinca, ampak stranki je temelj vera v Boga. Pravi, da ni klerikalec, pa tudi brezbožecv noče v stranki. Noče se pa postavljati na kako enostransko versko stališče ter je končno »protestiral proti izrabljanju vere v politične namene«. V sprejetih resolucijah se obsoja Raucha in hrvaško-srbsko koalicijo. Stjepan Radić je poročal o svojih pogajanjih za sporazumljenje s hrvaškimi naprednjaki in »Starčevićevo stranko prava«. Sklenilo se je pri volitvah samostojno nastopati.

Za vodovod na Ježici je poljedelsko ministrstvo dovolilo državni prispevek 34.800 K, za sluga g. župana Vilišana in poslanece S. L. S.

Grozna nevihta. V noči od petka na soboto je bila velika nevihta nad Litijo in okolico. Skoro nepretrgoma je grmelo in treskalo in dež se je vlivl, kakor bi se utrgal oblak. Malo pred polnočjo je tresčilo v Kamničarjev kozolec poln sena. Kozolec je pogorel do tal. Vsled velikan-ske razsvetljave so bili v bližnjem Šmartnem mnenja, da je vsa Litija v plamenu, zvonilo je ondi plat zvona in ognjegasci so prihiteli na pomoč. Bila je noč res polna grozote.

Ogenj. — Otok zgorel. Na Vredencu št. 28, pri Horjulju je ponoči ob pol 11. uri zgorela hiša Antona Stanovnika. Kako je ogenj nastal še ni dognano. V ognju je zgorel tudi posestnik 1 letni sinček, ki je spal na senu. Požarna bramba je bila takoj na mestu ter zabranila s hitro pomočjo večjo nesrečo. Dobro je bilo tudi, da je popoldne deževalo, ker so bile tako slamnate strehe zelo mokre, da se ogenj ni mogel dalje razširiti. Ob suši bi gotovo pogorelo pol vasi, ker je večina hiš kritih s slamo.

Otok zastrupljen. Zastrupil se je v Gradacu sin liberalnega krčmarja in mizarja Antona Jakša, 3 letni Stanko. Njegov 5 letni bratec Tonček mu je natočil neke strupene tekočine v kozarec, ki jo je izpil. Padel je v nezavest in bil kmalu mrtev.

Samoumor v Domžalah. Včeraj okrog 11. ure popoldne se je obesil v Zg. Domžalah po domače Pučenkove Mice Jur, star blizu 70 let. Alkohol ga je gnal v smrt. Zapušča ženo in dve hčere.

Velika nesreča preprečena. Včeraj popoldne okrog 9. ure bi se bila kmalu prigodila v Stobu grozna nesreča. Po Dunajski cesti sta vozila dva avtomobila eden za drugim, kar pripelje iz stranske ceste, katera vodi iz Sp. Domžal posestnik Jakob Ovsec voz s sodom gnojnice. V hipu ko pride na vogal, da zavije na državno cesto, pa pride avtomobil od druge strani za njim. Tukaj je pa cesta preozka. Avtomobil se ni mogel tako hitro ustaviti ter ni mogel nazaj, v tem hipu se Ovscu splaš konj in tako uide gotovi smrti. Gospodar se je pa s tem rešil, da ga je vrglo par metrov v stran. Tukaj, ko je toliko prometa, je že to leto že četrti tak slučaj. Tukaj je nujno potrebno cesto razširiti. Kako je ta ovinek nevaren, naj povprašajo avtomobiliste, oni bodo vedeli več povedati. Ko je že tako ozka državna cesta skozi vas Stob, pa slavna cesta uprava še ožjo naredi s tem, da pusti napeljati šodra za posipanje ceste ob kraju ceste pol leta popred, predno se rabi. S tem je cesta za 3 metre na nekaterih krajih zožena, naj bi tukaj slavna cesta uprava to tako uravnala, da bi šoder takrat napeljala ko ga rabi, s tem bi bil eden nedostatek odstranjen. Da se cesta razširi, bi

se morale vse hiše odstraniti. To je potrebno za promet in ljudski blagor vseh. Naj te vrstice upoštevajo dotični gospodje, kateri imajo to stvar v roki in jim je kaj za občni blagor.

Zlet na Gorjance. V nedeljo, 5. septembra se vrši zlet na Gorjance. V služaju, da bi deževalo, izlet izostane. Sveta maša bo ob 10. uri z govorom. Daroval bo pater Pavel. Po maši razgovor. Da se vrh hriba preživimo, je skrbljivo. Dolenjska moška katoliška mladina naj prihiti vsa gori k sv. Miklavžu na Gorjance. Pogledimo enkrat po Dolenjski z vrha svojih Gorjanc.

Legar. V občini Ježica je obolel na tifusu neki 13-letni deček, v Zabah pri Medvodah pa neki 26-letni delavec. Oba so odpeljali v deželno bolnico.

Samoumor v Varaždinu. Pri Varaždinu so našli mrtvega tehnika Stanka Jurinca, sina mestnega načelnika dr. Jurinca. Radi »nesrečne ljubezni« si je poglgnal kroglic v srce.

Čevljarska zadruga v Zagrebu je včeraj slovesno praznovala svojo 300-letnico.

Na Rupih pri Kranju je bila dne 29. avgusta v Strupijevih prostorih predstava igrokaza »Zaklad« in potem na vrtu ljudska veselica. Priredilo je oboje novo društvo »Ljudska knjižnica na Rupih« z jako srečnim uspehom. Igralo se je zelo dobro. Skoraj bi človek ne verjel, da mala vas kaj takega vzmore. Lepo vreme je privabilo na izlet veliko družin iz Kranja, prišel je tudi pevski zbor, dalje podgorski fantje in sploh toliko ljudstva, da se je vse gnetlo. Razvila se je ob postrežbi s pivom in bobi na senčnatem vrtu prava ljudska veselica, ki je dokazala, da se da napraviti kaj prijetnega tudi brez razuzdanosti. Vstopnina pri predstavi, šaljiva pošta in srečolov so gmotno dobro podprli mlado društvo.

Ljubljanske novice.

Ij Jutrišnji spored sestanka katoliško-narodnega dijaštva. Ob 8. uri zjutraj sv. maša v stolnici. Nato zborovanje v veliki dvorani hotela »Union«: 1. Slovensko vseučilišče in Jugoslovani. (Ref. phil. I. Mazovec, »Danica«.) 2. Profanna in teološka znanost. (Ref. theol. I. Omahen, Ljubljana.) Ob 3. uri popoldne: 3. Zgodovina naše ljudske izobrazbe. (Ref. cand. iur. F. Kovač, »Zarja«.) 4. Dijaštvo in socialno delo. (Ref. cand. iur. A. Veble, »Danica«.) Ob 7. uri zvečer komerz v veliki dvorani hotela »Union«. Pri komerzu sodeluje mešani zbor Slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«. Naše somišljenike pozivamo, da jutri zvečer pohite na komerz katoliško-narodnega dijaštva v veliko dvorano »Uniona«. — Komerz počasté s svojo navzočnostjo trije slovenski škofje: premil. g. Stariha iz Amerike ter častna člana slov. katol. akad. društva knez in škof dr. Jeglič in škof dr. Mahnič. Včeraj smo dobili napačno poročilo, da se škofje udeležijo pozdravnega večera.

Ij Skušnja mešanega zbora Ljubljane« bo danes točno ob 8. uri zvečer. Vse gospodične pevke in gospode pevce prosim za točno in polnoštevilno udeležbo. — Pevovodja.

Ij Ljubljanski občinski svet ima danes ob 6. uri zvečer izredno sejo, na kateri so stavbinske zadeve na dnevnem redu.

Ij Bivši hrvaški podban v Ljubljani. Te dni se je mudil v Ljubljani bivši hrvaški podban pl. Nikolić ter si je z velikim zanimanjem ogledoval naše mesto.

Ij Javna produkcija gojencev »Dramatične šole«. Načelo, katero smo mi tekom let vedno povdarjali: slovensko gledališče Slovincem! se je prišlo končno tudi »Dramatičnega društva«. Po mnogoletnem odmoru se je — če se ne motimo pred tremi leti, priredila javna poizkušnja z gojenci dramatične šole. In včeraj zopet ena v areni »Narodnega Doma«. Nam se prav dozdeva, da bi bila gospoda še dr. mala, če bi ne bil dal impulza naš »Ljudski oder«. Sicer pa pripomnimo tukaj še, da je veliko današnjih dobrih moči dal »Dramatičnemu društvu« naš »Rokodelski dom«, deloma S. K. S. Z., tako da je nam »Dramatično društvo« v vsakem oziru lahko — le hvaležno. O včerajšnji prireditvi moramo le reči, da je bila v celoti precej povoljna ter je dokazala, da imamo Slovenci tudi gledališki naraščaj, in da pri intenzivnem delu lahko dobimo prav dobro slovensko gledališče. Sicer bo pa to dokazal najbrž »Ljudski oder«. Povdarjamo, da pišemo danes poročilo, ne ocene o včerajšnjem nastopu. Bilo je nekaj prav dobrega, nekaj zelo slabega; kot povsod. Ampak pripisujemo slednje opravičljivi bojazni, takozvani »Lampenfieber«. Le pogumno naprej, saj tudi Demosten ni bil rojen govornik. Treba je le vztrajnosti. Deklamacija »Nova pisarija« se ni posrečila povsem; proizvajala se je s premajhnim dramatičnim akcentom zlasti od g. Kovačiča, medtem, ko je bil g. Železnik dober. — Druga deklamacija »Ilirska tragedija« g. Pečeka je bila prav dobra, z čutnim predavanjem in pravilno dikcijo.

»Judovsko dekle« pa za deklamacijo ni pripravna, zato gđ. Rakarjeva ni mogla doseči uspeha. Enojeanka »Brat Sokol« nam je pokazala nekaj gojencev, ki utegnejo postati dobre igralke moči. G. Kovačič je bil tu dokaj boljši, kot v prvem nastopu v deklamaciji. Pohvalno pa moramo omeniti g. Pečeka, ki je pokazal res dramatiški talent, ki se bo ob vztrajnosti razvil v spretnega igralca. Ravnotako pa zasluži pohvalo gđ. Zupančičeva, ki je vrlo premagala strah prvega nastopa in pokazala, da bomo dobili vendar enkrat dobro domačo naviko. Seveda bo morala imeti v bodoče dobro šolo. Kolikor mogoče, so storili tudi gg. Al. in Jos. Drenovec ter Štrukelj. Da mora postati eden ali drugi nekoliko »linkisch«, to se dá že opravičiti. Prav resolutna kuharica je bila gđ. Pečnikova. Enojeanka burka »Bratranec« je bila živahnejša kot prva igra. V tej burki se je izkazal prav dobro g. Zelenjak, ki je docela sigurno nastopal. Prav dober talent, ki naj ga nikari ne zakopljete. Tudi g. Kovač kot sluga je bil na mestu, je glasni in mogel pravilno modulirati: v banalnost ne sme začetni zahajati prezgodaj. Prav ljubka je bila zopet gđ. Zupančičeva. Tudi gđ. Rakarjeva je bila v igri na svojem mestu, pa tudi gđ. Pečnikova, dasi jej manjka potrebnega organa. Popraviti pa se dá tudi to. Le pridnosti in vztrajnosti je treba; pa še nekaj drugega tudi! O tem pa mi molčimo: saj ve za to tudi »Dramatično društvo«, ki mora poznati svojo nalogo! Značilno za to produkcijo je to, da je učitelj izšel z odra »Rokodelskega doma« oziroma z odra svoječasnega »Delavskega gledališča« v bivšem »Katoliškem domu«.

Odhod na Brezje na zborovanje »Slovenske zveze« bo v četrtek 2. septembra z utrašnjim gorenjskim vlakom ob 5 uri 4 min. jutraj.

Ij V pridobinsko komisijo za prireditveni okraj ljubljanske okolice so izvoljeni: Dne 30. avgusta 1909 za IV. razred: Mercina Nace, gostilničar v Zgornjem Kašlju in Voljč Ivan, mizar na Vrhniki, udom; Avšič France, zidarski mojster v Sneberjah in Drašler Ivan, gostilničar v Doljah pri Borovnici, namestnikom udov; dne 31. avgusta 1909 za III. razred: Pogačnik Anton, vinotorec v Spodnji Šiški udom in Tomšič Miha, strojar na Vrhniki namestnikom udov.

Ij Gospod Borštnik izjavlja v »Agramer Tagblattu«, da ni res, da bi on kaj ugovarjal angažiranju gospe Borštnikove na hrvaškem odru v Zagrebu, res pa je, da bi ga to angažovanje veselilo, ker je za izpopolnitev ondotnega dramskega ansambla potrebno. »Agramer Tagblatt« zahteva, naj se gospo Zvonarjevo angažira.

Ij Gospa Borštnik Zvonarjeva nam piše, da niso resnične vesti hrvaških listov, da namerava zapustiti Ljubljano. Angaževana je pri slovenskem gledališču še za celo leto ter niti ne bi mogla skleniti kontraktov drugod, dokler je navezana tukaj. Končno pravi gospa Borštnik Zvonarjeva v svojem pismu: Takih nepoštenih činov nisem sposobna. Če bi pa imela namero oditi, bi pa najmanj pol leta prej odpovedala, tako da ne bi bilo mi domače gledališče prišlo radi mene v zadrego. Navajena sem korektno postopati.

Ij Zanimiv lov so imeli zadnje nedelje nekateri ljubljanci, ki imajo smisel za prijetno zabavo v senčnih gajih in logih. Šla je namreč večja družba, dobro z brešnim otvorjena, v grosupeljske in šmarske gozdove šoje loviti. Sezona se je

sicer jedva pričela in vendar je bil uspeh nad vse pričakovanje zadovoljiv. Lov na šoje je sicer priprost, vendar pa zelo vabljiv in mičen sredi tihih gajev, katere vznemirja le tu in tam kaka jezična šoja. Kupica vina in prigrizek mesa lovca oživi in okrepi. — Kakor se vidi, se bo tudi ta vrsta športa med nami udomačila.

Ij Velik parni stroj za osuševanje ljubljanskega barja je prišel v soboto v Ljubljano. Peljali so ga k Gruberjevemu kanalu. Delavcev je pri osuševalnih delih sedaj okoli 600.

Ij Pokvarjena m'adina. V tajni razpravi se je moral zagovarjati pred porotniki 18 let stari Adolf Premk, kovaški pomočnik v Ljubljani, zaradi hudodelstva spolske posilnosti in oskrumbe. Bil je radi posilnosti oproščen, obsojen pa radi oskrumbe na 8 mesecev težke ječe.

Ij Kri ohladil si je v Ljubljani delavec Venceslav Mažek. Ko je na Poljanskem nasipu nekoliko okajen zaspal in so ga njegovi tovariši zbudili, je skočil pokonci ter planil v Ljubljano in jo preplaval. Na drugi strani so ga prijeli vojaki in izročili stražniku.

Štajerske novice.

Š Nemška kultura. Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru se je zadnji čas preselila iz Grajskega trga v Stolno ulico. Nad svojim novim lokalom je izvešila tablo, katero so pa v noči od 28. na 29. avgusta nemški kulturonosci z raznimi dišavami obmetali. Našim mariborskim Nemcem in nemčurjem smrdi vse in jim je v napotje, le slovenski denar jim prav pride.

Š Vlak ubil žensko. Iz Slivnice pri Mariboru poročajo: Dne 29. avgusta je povozil vlak 64 let staro Marijo Koren, ki je bivala zadnji dve leti v Hotinjivasi. Čeravno so bile rampe še zatvorjene, hotela je še iti čez tir, ko je odšel dunajski brzovlak iz Rač. Da je še vozil tovorni vlak, ni videla in ta jo je vrgel v neki drog. Bila je na mestu mrtva. Prepeljali so jo v slivniško mrtvašnico. Pri sebi je imela še 30 kron in hranilno knjigo glasečo se na 1700 kron.

GRŠKI ČASTNIKI SO SE UDALI.

Ko so včeraj upornim grškim častnikom in vojakom prebrali kraljevo amnestijo, so se čete v popolnem miru vrnile v vojašnice. Častniki in vojaki so priredili kralju ovacije. Vodja gibanja polkovnik Borlar je pozival častnike in čete, naj se vrnejo k disciplini.

Na Grškem je sedaj mir. O odgovodi kralja ni več govora. Zbornica se snide 13. septembra. Novo ministrstvo ima simpatije prebivalstva.

Telefonska in brzojavna poročila.

DOPOLNILNA VOLITEV V DOLENJSKI MESTNI SKUPINI.

Nov mesto, 31. avgusta. Danes se vrši dopolnilna deželnozborska volitev v dolenjski mestni skupini. V Novem mestu je došlo od 250 volivcev na volišče 54 volivcev glasovat za Višnikarja, tri glasovnice so bile prazne.

Višnjagora, 31. avgusta. Od 41 tukajšnjih volivcev je šlo glasovat za Višnikarja samo 9 volivcev, med temi 5 uradnikov, 2 slugi in 2 meščana. Slava zavednim meščanom abstinentom!

Kostanjevica, 31. avgusta. Višnikar je tu dobil 23 glasov.

Krško, 31. avgusta. Od 104 volivcev v Krškem je prišlo na volišče 53 volivcev. Višnikar je dobil 50 glasov, Globočnik 2 glasova, 1 glasovnica je bila prazna.

Ribnica, 31. avgusta. Višnikar je tu dobil po hudi agitaciji 71 glasov.

SEDMI AVSTRIJSKI KATOLIŠKI SHOD ODOVEDAN.

Dunaj, 31. avgusta. Osrednji odbor za sedmi avstrijski katoliški shod je danes priobčil izjavo, da vsled obžalovanja vrednih narodnostnih sporov na Nižnjem Avstrijskem za uspešno delo sedmega katoliškega shoda ne more prevzeti odgovornosti ter zato sedmi avstrijski katoliški shod predlaga na ugodnejšo priliko.

ČEHI NE GREDO K NEMŠKO-ČESKIM SPRAVNIM POGAJANJEM NA DUNAJ?

Praga, 31. avgusta. »Narodni Listy« danes z ozirom na nemške napade na dunajske Čehce pozivajo vse češke stranke, naj se ne udeležijo nemško-českimi pravnimi pogajanj na Dunaju, ker bi bilo to za Čehce le pot v Kanoso.

KONFERENCA GLOMBINSKEGA Z VODITELJI »SLOVANSKE ENOTE«.

Dunaj, 31. avgusta. Danes so se pričele po nalogu vlade konference Glombinskega z voditelji »Slovanske Enote«, kakor je bilo tudi naročeno na zadnjem setanku klubovih načelnikov. V poljski klub sta prišla dr. Šusteršič in Udržal. Povabljeni so bili tudi na Dunaju bivaajoči člani poljskega kluba. Pogovori so bili neobvezni. Od poljske strani se je posebno poudarjala važnost, ki bi jo imelo sklicanje češkega deželnege zbora za razjasnitve političnega položaja. Konference so trajale do pol 2. ure popoldne. Glombinski bo v kratkem konferiral tudi z voditelji nasprotnih strank.

BOJI MED ČRNOGORCI IN AVSTRIJSKO FINANČNO STRAŽO.

Zader, 31. avgusta. Avstrijski finančni stražniki so srečali 19. t. m. zvečer pri vasi Duba na avstrijskih tleh štiri Črnogorce, ki so utihotapili čez mejo govedo. Na poziv straže so začeli Črnogorci streljati in so nato pobegnili. Stražniki so govedo konfiskovali. — Tudi v noči od 22. do 23. t. m. je imela avstrijska finančna straža pri Golem vrhu boje s tremi črnogorskimi tihotapci, ki so hoteli utihotapiti več govede čez mejo. Črnogorci so oddali 15 streliv na stražo; straža je oddala štiri strele, nakar so Črnogorci pobegnili in pustili govedo na mestu.

ABDUL HAMID BOLAN NA DUHU.

Carigrad, 31. avgusta. Abdul Hamid boleha na duhu. Ne spi in se čuti preganjanega. Pravijo, da ne bo več dolgo živel.

OBSEDNO STANJE V MAKEDONIJI.

Carigrad, 31. avgusta. Radi napada na Sandanskega in krize na Grškem bo proglašeno obsedno stanje v Makedoniji.

ANGLEŠKI KRALJ V CARIGRADU.

Carigrad, 31. avgusta. Meseca aprila obišče angleški kralj z delom angleškega brodograja Carigrad.

NESREČA ZEPPELINOVEGA ZRAKOPLOVA III.

Bišizg, 31. avgusta. Poškodovani ovoj za plin na Zeppelinovem zrakoplovu III. je že popolnoma popravljen.

Z ZRAKOPLOVOM NA SEVERNI TEČAJ.

Berolin, 21. avgusta. Da polete z zrakoplovom na severni tečaj, je gotova stvar. Protektorat je prevzel nemški ce-

sar. Predsedstvo pripravljavnih del, ki so tajna, princ Henrik.

VELIKE POVODNI V MEKSIKI.

New-York, 31. avgusta. Vsled izstopa reke Santa Katarina je na tisoče ljudi izgubilo vse svoje imetje. Škode je nad 20 milijonov dolarjev. V mestu Monterey je 15.000 oseb brez strehe. Voda je stala do najvišjih nadstropij v mestu. Podrla se je tudi šola. Mesto je brez vode in razsvetljave.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
30	9. zveč.	729.8	16.0	brezvetr.	pol obl.	
31	7. zjut.	29.8	15.6	sl. svzh.	oblačno	0.0
	2. pop.	28.5	20.3	sl. jug		

Srednja včerašnja temp. 17.5°, norm. 17.1°.

Ura z verižico za samo kron 2'—.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja slezijska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno, 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2'—, ter 3letnim pisanim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 5'50, 5 kosov K 9'—. Pošilja proti povzetju

prus.-šlezijska izvozna trdka

A. GELB, Krakov 340.

2399 Za neugajajoče denar nazaj. 1—1

Bolehajoči na pljučih in v vratu, astmatiki in bolni v grlu!

Kdor se hoče za vedno znebiti bolezni na pljučih ali v grlu, bodisi še tako trdovratna, ali astme, če je še tako zastarana in dozdnevno neozdravljiva, naj se obrne na **A. Wolffsky-ja v Berlinu, N. Weissenburgerstraße 79.** Tisoči zahvalnic je zadostno jamstvo za veliko zdravilno moč enega zdravljenja. Brošura zastoji.

2400 10—1

Lepa naša domovina

osvojena na pevski slavnosti v Ljubljani dne 28. junija 1909 kot himna vseh slovenskih pevskih društev. Citrarji, ki jo žele dobiti franco prirejeno za citre s podloženim besedilom, naj pošljejo v znakmah 50 vin. na izdajatelja **Jos. Sorg-a, Dunaj XII/4. Rosenhügelstr. 38.**

2401 1—1

Kupim dobro ohranjen, ne predrag

harmonij

za izobraževalno društvo, **dr. Inauring,** na Igu pod Ljubljano. 2390 3—1

Služkinja

z dobrimi spričevali želi službe pri krščanski rodbini. Vajena je tudi gospodinjstva. **Povpraša naj se Sv. Petra nasip 35, II. nadstropje.**

2397 3—1

Na prodaj je po jako nizki ceni v Trstu, sredi mesta

2391 3—1

trgovina jestvin

uvredna in uspešna. Nujno radi odpotovanja. **Ponudbe pod števil. »15« na »Slovenca«.**

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da bom tekom tega leta odprl v Ljubljani

tehnično pisarno.

Tu bodem izdeloval vsakovrstne načrte za javne in privatne stavbe. Sprejemal bom tehnična in vsa v stavbinsko stroko spadajoča dela. Sklicujem se pri tej priliki na neštivilne javne in zasebne stavbe, ki sem jih v zadnji dobi zgradil v največjo zadovoljnost dotičnih naročnikov, na primer: »Narodni Dom« v Brežicah, župne cerkve v Cerkljah, v Sv. Križu na Dolenjskem, na Teharjih pri Celju itd.

Letos zidam enajststazredno ljudsko šolo v Št. Juriju ob juž. žel., knezoškofijske zavode v Št. Vidu nad Ljubljano in več drugih obsežnih stavb.

Solidnost moje trdke potrjujejo mnogoštevilna priznanja, ki so se mi izročila od raznih strani.

Priporočam se slavnemu občinstvu najtopleje za blagohotno naklonjenost in beležim

z odličnim spoštovanjem

Krško, dne 30. vel. srpana 1909.

Valentin Scagnetti,
arhitekt in mestni stavbenik.

Podružnice

Spljet, Celovec

In Trst

Delniška glavica
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

Promese zemeljskih srečk II. izdaje k žrebanju dne 6. septembra 1909, cena K 5'50.

Podružnice

Spljet, Celovec

In Trst

Rezervni fond
K 300.000.

Znanost in umetnost.

Za zabavo in pouk otrokom priporočamo novi knjigi s podobami:

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami za otroke. Cena 1 K 60 vin.

Slovenski A B C v podobah. Cena 80 vin., trdo vezan 1 K 20 vin.

Kdor hoče narediti otrokom prijetno presenečenje in veselje in kdor hoče, da se bodo otroci igraje naučili brati, naj jim kupi te dve knjigi. — V obeh knjigah so lepe, večbarvne, zanimive slike in poleg vsake slike kratka na sliko se nanašajoča, otroškemu razumu primerna pesmica. Knjigi naj bi prodrli v vsako slovensko družino otrokom v pouk in prijetno zabavo. Naročata se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Gosp. organiste in cerkvene pevske zборе na deželi opozarjamo na krasne in lahke Riharjeve skladbe, katere je za mešan zbor na novo uredil č. g. Fran Kimovec pod naslovom »21 pesmi našemu Gospodu« (Rihar renatus). Zbirka obsega dve božični, štiri postne, dve velikonočne, eno za Vnebohod, osem za sv. Rešnje Telo, 1 na čast sv. Trojici in tri razne pesmi. Ker bo zbirka izborna služila in zelo povečala cerkveno slovesnost ob Gospodovih praznikih in raznih prilikah, naj je ne manjka na nobenem cerkvenem koru. Cena partituri znaša 3 K, posameznim glasovom pa 40 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Dr. Leop. Lenard: »Nemščina brez učitelja« ali »Slovensko-nemška slovnica za samouke«. Založila Katoliška bukvarna. Cena 1 K 20 h, po pošti 1 K 30 h. Razmere prisilijo večkrat naše rojake, da morajo po svetu. Mnogo si jih služi kruh med Nemci na Dunaju, na Vestfalskem, v Gradcu itd. Gori navedena slovnica je pisana z namenom, da bi takim trpinom nekoliko pomagla olajšati osodo. Samo ustno občevanje ne zadostuje, da bi se kdo kolikor toliko pravilno naučil tujega jezika. Zato je treba književnih pripomočkov. A naše

šolske slovnice so za to skoraj nerabne, ker so razumljive samo, ako jih razlaga učitelj. Druge slovnice, ki bi bila rabna brez učitelja, lahko razumljiva in ne predraga, pa doslej nismo imeli. Gori navedeno delce ima namen, da odpomore tej potrebi in pride na pomoč našim sočutja zaslužnim trpinom. Naslanja se radi lažje razumljivosti in večje enostavnosti kolikor mogoče na Sketa in Wilomitzerja, toda ima vedno pred očmi slovenskega preprostega delavca. Na znanstveno oceno ne računa, svoj praktični pomen bo pa kolikor toliko dosegla, ker nimamo drugega boljšega dela te vrste. Vsem Slovencem, ki se hočejo učiti nemščine za vsakdanje potrebe in nimajo višje izobrazbe, se ta slovnica najbolje priporoča kot najbolj in skoraj edini književni pripomoček.

Naročajte „Slovenca“!

! Ravno kar so izšle nove dvostranske slovenske plošče!

Cena 4—krone
in po 2 K 50 v.

Velika zaloga
gramofonov od

25 kron naprej.

Dobi se tudi na
mesečne obroke.
Zato zahtevajte
tako brezplačno
cenike gramofonov
in raznih plošč.

Fr. P. Zajec urar in optik
Ljubljana, Starl trg 26

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“.
Koleknjite vsako pismo z obmejnimi kolkom!

Lepa meblovana

2368 3—1

mesečna soba

s separatnim vhodom se odda takoj enemu ali dvema gospodoma. Natančneje Sv. Jakobu nabrežje 17, prvo nadstropje.

Odda se mesečna soba

2573 3—1

s posebnim vhodom na Fran Josipa cesti. Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Likarica

se išče. Poblizja pojasnila v trgovskem učilišču „Mahr“, Cesarja Jožefa trg 11. 2328

Mesarski vajenec

Krepak deček, poštenih starišev, se sprejme za mesarskega vajenca. Kje, pove upravništvo »Slovenca«. 2339 (1)

Sprejme se

2342 (1)

samostojen mlinar

vešč mlinarske stroke. Neoženjen ima prednost. Plača po dogovoru. Več se izve pri Antonu Kobiju, Breg, Borovnica.

Nad 25 let dobro idoča

PEKARIJA

v lepem kraju na Gorenjskem, kjer je tudi letovišče in pride tudi 800 do 1000 tujcev na leto, se da takoj pod zelo ugodnimi pogoji v najem. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Pekarija“. 2365 (1)

H. Volk, kemična pralnica Šoštanj, Štajersko

se priporoča za snajenje vsakovrstnih oblek itd. Cene primerno nizke. Delo solidno in se tekom tedna izvrši. Sprejemalnica za Ljubljano pri I. Magdčiču, krojaču, Miklošičeva cesta 10. 860 30—1

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se
se
posred

Sodi na prodaj.

Novi in rabljeni transportni in skladišni sodi razne velikosti za vino, žganje, se dobe najceneje po ugodni plačli. pogoji, tudi komisijska zaloga, pri Schwarz & Fabian, Budapest VII. Erzsébetkörút 35, Telefon 116-27. Najcenejši vir za producete in razprodajalce. Posredovalci se honorirajo! 2374 6-1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Wallace-Podravski, Ben-Hur. Roman iz časov Kristusovih. Vez. K 4'50.

Ljudska knjižica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Londonska povest. K —'60.
2. zvezek: Dostál, Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —'60.
3. zvezek: Sienkiewicz, Jernač Zmagovač. Povest. — Achtleitner, med plazovi. K —'60.
4. zvezek: Detela dr., Malo življenje. Povest. K 1'—, vez. v platno K 1'60.
5. zvezek: Zadnja kmečka vojska. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 1.60, v platno vez. K 2'60.
6. zvezek: Finžgar, Gozdarjev sin. Povest. K —'20.
7. zvezek: Detela dr., Prihajač. Povest. K —'90, vez. v platno K 1'70.
8. zvezek: Pasjeglavci. Zgodovinska povest iz Kristusove legende. K 2'20, vezana v platno K 3'20.

Spillmanove povesti:

1. zvezek: Ljubite svoje sovražnike! Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. II. natis. K —'40, karton K —'60.
2. zvezek: Maron, krščanski deček iz Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. K —'40, karton K —'60.
3. zvezek: Marijina otroka. Povest iz kavaskih gor. K —'40, karton K —'60.
4. zvezek: Praski Judek. Povest. II. natis. K —'40, karton K —'60.
5. zvezek: Ujetnik morskoga roparja. Povest. K —'40, karton K —'60.
6. zvezek: Arumugam, sin indijskega kneza. Povest. K —'40, karton K —'60.
7. zvezek: Sultanovi sužnji. Carigradska povest. K —'60, karton K —'80.
8. zvezek: Tri indijanske povesti. K —'60, karton K —'80.
9. zvezek: Kraljičin nečak. Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. K —'60, karton K —'90.
10. zvezek: Zvesti sin. Povest za vladu Akbarja Velikega. K —'40, karton K —'60.
11. zvezek: Rdeča in bela vrtnica. K —'40, karton K 60.
12. zvezek: Korejska brata. Črtica iz misijonov v Koreji. K —'60, karton K —'80.
13. zvezek: Boj in zmaga. Povest iz Anama. K —'60, karton K —'80.

14. zvezek: Prisega huronskega glavarja. Povest iz starejših misijonske zgodovine kanadske. K —'60, karton K —'80.
15. zvezek: Angel sužnjev. Brazilska povest. K —'40, karton K —'60.
16. zvezek: Zlatokopi. Povest iz misijonskega potovanja po Alaski. K —'60, kart. K —'80.
17. zvezek: Prvič med Indijanci ali vožnja v Nikaraguo. K —'60, karton K —'80.

Jurčičevi zbrani spisi:

1. zvezek: Deseti brat. Roman.
2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. II. Spomini na deda. Pravljice in povesti iz slovenskega naroda. III. Jesensko noč med slovenskimi polharji. Črtice iz življenja našega naroda. — IV. Spomini starega Slovenca ali črtice iz mojega življenja.
3. zvezek: I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov lutrovske reformacije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrbani Smukova ženitev. Humoristična povest iz narodnega življenja. — V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — IV. Kozlovska sodbja v Višnji Gori. Lepa povest iz stare zgodovine.
4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovincov. — II. Grad Rojine. Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klosterski žolnir. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva brata. Resnična povest.
5. zvezek: I. Hči mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški valpel. Povest. — III. Sin kmetijskega cesarja. Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest.
6. zvezek: I. sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telčja pečena. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. Bojim se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovci. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Črta iz življenja političnega agitatorja.
9. zvezek: I. Doktor Zober. Izviren roman. — II. Med dvema stoloma. Izviren roman.
11. zvezek: I. Tugomer. Tragedija. — II. Berite Novice! Vesela igra. — III. Veronika Deseniška. Tragedija. — IV. Pripovedne pesmi.

Cena: broš. à K 1'20, eleg. vez. à K 2'—.

Andrejčkovega Jožeta spisi:

1. zvezek: Črtice iz življenja na kmetih. 30 v.
 2. zvezek: Matevž Klander. — Spiritus famillaris. — Zgodovina motniškega polja. — Gregelj Koščenina. 30 v.
 3. zvezek: Amerika, ali povsod dobro — doma najbolje. 30 v.
 4. zvezek: Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi. — Spomin na Dubrovnik. — Damberški zvon. 90 v.
 5. zvezek: Zalost in veselje. 30 v.
 6. zvezek: Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. 30 v.
 7. zvezek: Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. 30 v.
 8. zvezek: Emanek, lovčev sin. — Berač. 30 v.
- Gregorčič, Poezije.**
— Isto, II. K 2'—, vez. K 3'20.
— Isto, III. K 2'—, vez. K 4'—.
— Isto, IV. K 2'70, vez. K 3'20.
- Kociančič-Svave, Podučne povesti.** 80 v. — 26 povesti za mlade ljudi. V bohoričici tiskano. 40 v.
- Kočevar, Mlinarjev Janez.** Slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. Povest. 80 v.
- Cigler, Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov francoskih vojakov.** K —'60.
- Kortonica, koroška deklica. Povest. K —'60.
- Kržič, Angelček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.** Tečaj II.—XV. kart. à K —'80.
- Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 95, 96, 97, 05, 06, 07, kart. à K 4.
- Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I.—III. del à 60 v., kart. 80 v.
- Nedožnim srcem. Pesmi s slikami, vez. K 1'45, kart. K 1'20.
- Sveta Germana, izgled krščanske potrpežljivosti, 20 vinarjev.
- Šmid Kristof, Roza Jelodvorska.** Lepa povest za mladino. S 6 podobami, vez. 2 K.
- Mladi samotar. Povest, 30 v., kart. 50 v.
- Timotej in Filemon. Povest krščanskih dvojčkov, 40 v., kart. 60 v.
- Nedožnost, preganjana in povečana. Povest. 60 v.
- Evstahij. Povest. 40 v., kart. 60 v.
- Genovefa. Povest iz starih časov. 40 v., kart. 60 v.
- Genovefa. Povest. (Silvester) 40 v.
- Dve povesti: Golobček, Kanarček. 30 v., kart. 50 v.
- 100 majhnih pripovedek za mladino, vezana 80 v.

- Cvetina Borogradska. Povest. 80 v.
- Tomšič, Vrtec.** Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 1889, 1890, kart. à K 4'—.
- Zakrajšek, Ogljenica ali hudobija in nedožnost.** Povest. 60 v., kart. 80 v.
- Malavašič F., Oče naš.** Povest za mladino in ljudstvo. K 1'70.
- Mati božja dobrega sveta ali bratovska ljubezen.** Povest iz časov turških vojev koncem XVI. stoletja. 80 v.
- Slovenski A. B. C.** v koloriranih podobah s pesmicami. Priporočljiva knjiga otrokom v zabavo in za početni nauk v branju. 80 v., trdo vez. K 1'20.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: Bourget. Razporoka. Roman. K2—, vez. K 3'—.
 2. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob Volgi. K 1'20, vez. K 2'20.
 3. zvezek: Prus (Alex. Glowacki), Straža. Povest. K 2'40, vez. K 3'40.
 4. zvezek: Ponizani in razžaljeni. Roman. Brosirano K 3'—, vez. K 4'20.
 5. zvezek: Sevcenko-Abram. Kobzar. Izbrane lirčne in pripovedne pesmi z zgodovinskim uvodom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. Bros. K 2'40, vez. K 3'60.
 6. zvezek: Cuampol-Levstik, Mož Simone. Bros. K 1'90, vez. K 3'—.
 7. zvezek: Sevcenko-Abram. Kobzar II. del Hajdamaki. Poem z zgodovinskim uvodom o Hajdamaci. Bros. K 1'50.
 6. in 7. zvezek skupno broš. K 3'40, vez. K 4'50.
 8. zvezek: Sienkiewicz, Potop. Zgodovinski roman. I. in II. del. Bros. K 6'40, vez. K 9'20.
 - Krizarji. Zgodovinski roman v starih delih. Bros. K 5'20, vez. K 7'30.
 - Z ognjem in mečem. Historičen roman, 4 deli. Bros. K 4'50, vez. K 6'50.
 - Rodbina Polaneških. Roman, 3 zvezki. Bros. K 10'—, vez. v 2 zv. K 12'60.
 - Mali vitez, Pan Volodijevski. Zgodovinski roman, 3 zvezki. Bros. K 7'—, vez. K 8'40.
 - Medved, Poezije, I. del. Bros. K 3'80, vezano K 5'—.
 - II. del. Bros. K 4'—, elegant. vez. K 5'40.
 - Sardenko Silvin, Roma. Poezije. Bros. K 2'—, elegantno vez. K 3'20.
 - V mladem jutru. Poezije. Bros. K 1'50, vez. K 2'20.
- Prešerna Franceta, Poezije.** Uredil L. Pintar. Bros. K 1'—, vez. K 1'40.